

ผลการศึกษาและการอภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษา เรื่อง “การตัดสินใจเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กรณีศึกษาผู้ต้องขังคดีความมั่นคง เรือนจำกลางสงขลา” ผลการเก็บและรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพได้มาจากการสัมภาษณ์จากผู้ต้องขังคดีความมั่นคง ในเรือนจำกลางสงขลา ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 10 คน โดยผู้ศึกษาแบ่งผลการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 กรณีศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของผู้ต้องขังคดีความมั่นคง เรือนจำกลางสงขลา จังหวัดสงขลา

ส่วนที่ 2 การอภิปรายผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 กรณีศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ของผู้ต้องขังคดีความมั่นคง เรือนจำกลางสงขลา จังหวัดสงขลา

ผู้ศึกษาได้รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ต้องขังที่กระทำความผิดเกี่ยวกับคดีความมั่นคง ซึ่งในขณะที่ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ต้องขังที่ผ่านการตัดสินลงโทษจากศาลได้พิพากษาจำคุกและผ่านการจำคุกมาระยะหนึ่งแล้ว ข้อมูลที่ได้มานั้นจะเป็นการเล่าเรื่องในอดีตซึ่งผู้ต้องขังสมัครใจที่จะให้ข้อมูลกับผู้ศึกษาเท่าที่จะให้ได้มากที่สุด

ผู้ศึกษาขอใช้นามสมมุติในการนำเสนอของกลุ่มตัวอย่างผู้ต้องขังทั้งหมด ซึ่งเป็นการนำเสนอถึงประวัติ ภูมิหลังของผู้ต้องขัง ความผิดที่นำมาสู่การถูกจับกุม การเข้าสู่ขบวนการก่อความไม่สงบ การรับรู้/ความรู้เกี่ยวกับขบวนการก่อความไม่สงบและกลุ่มก่อการร้ายต่างชาติ ทิศต่อหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ และความรู้สึกหลังจากเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบของผู้ต้องขังกลุ่มตัวอย่าง

กรณีศึกษาที่ 1

ชื่อ นาย เลาะห์ (นามสมมุติ)
 อายุ 25 ปี
 คดี ปล้นปืน โจมตีหน่วยสันติมิตร
 ถูกจับกุม เมื่อ 28 เมษายน 2547 ที่อำเภอเบตง จังหวัดยะลา
 ศาลตัดสิน จำคุก 11 ปี

ภูมิหลังของนายเลาะห์

- นายเลาะห์ เกิดที่จังหวัดยะลา นับถือศาสนาอิสลาม อาชีพนักศึกษา สถานภาพโสด ปัจจุบันบิดามารดายังมีชีวิตอยู่ มีอายุมากแล้ว มีพี่น้องรวม 4 คน มีพี่ชาย 2 คน ปัจจุบันทำสวนยางของครอบครัว และน้องสาว 1 คน พี่ชายทั้งสองมีครอบครัวแล้วและมีหลาน 1 คน

- อุปนิสัย จากการสัมภาษณ์และสังเกตบุคลิกภาพของนายเลาะห์นั้น นายเลาะห์เป็นคนที่อหังการดี นอกจากนั้นจะสังเกตได้ว่านายเลาะห์นั้นเชื่อคนง่าย ไม่ค่อยมีความมั่นใจในตนเอง เพราะในขณะที่สัมภาษณ์นั้น นายเลาะห์ต้องการให้เรียกเพื่อน ๆ มาสัมภาษณ์พร้อมกัน

- ด้านเศรษฐกิจ ฐานะทางบ้านอยู่ในระดับยากจน มีการกู้หนี้ยืมสินบ้าง บิดามารดาประกอบอาชีพทำสวนยางกับสวนลองกอง มีที่ดินเป็นของครอบครัว มีรถจักรยานยนต์ 1 คัน

- ด้านการศึกษา ศึกษาที่โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา มีเพื่อนแนะนำให้มาเรียนที่โรงเรียนนี้ ซึ่งเรียนทั้งสายสามัญและศาสนา เรียนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยมีผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ขณะที่เรียนหนังสืออาศัยอยู่ที่หอพักนอกโรงเรียน และพ่อแม่เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด ในอดีตความตั้งใจของผู้ต้องขังคิดว่าอยากเรียนต่อทางด้านศาสนา ซึ่งบิดามารดาเป็นผู้สนับสนุนให้เรียนด้านนี้ แต่ถ้าออกไปได้อยากเรียนสายอาชีพแล้ว และจะเดินทางกลับบ้านที่ยะลา 2-3 สัปดาห์ต่อครั้ง นายเลาะห์เรียนสูงที่สุดในครอบครัว

- ด้านศาสนา เป็นคนที่เคร่งศาสนาพอสมควร โดยต้องละหมาดให้ครบวันละ 5 ครั้ง และต้องทำทุกวัน ไม่เคยดื่มสุรา ไม่เสพยาเสพติด แต่สูบบุหรี่ และไม่คบกับเพื่อนที่เสพยาเสพติด

- ด้านกิจกรรม

1. กิจกรรมในชุมชน-ในด้านกิจกรรมของครอบครัวสามารถเป็นผู้นำของครอบครัวในการละหมาดได้ และยังร่วมทำกิจกรรมในชุมชนบ่อยครั้ง จากการเรียนทางด้านศาสนามาถึงระดับหนึ่งแล้วนั้น จึงได้รับความไว้วางใจจากคนในหมู่บ้านในการปรึกษา

เรื่องกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชนอยู่บ่อยครั้ง เช่น การนำสวดเมอลิด จัดพิธีร้องเพลงภาษายาวี คุมงาน กีฬาแข่งขันตะกร้อ และเป็นผู้ดูแลความเรียบร้อยในชุมชน เป็นต้น

2. กิจกรรมในกลุ่มเพื่อน-นายเลาะห์มีเพื่อนสนิทประมาณ 4-5 คน และไม่คบกับเพื่อนที่ติดยาเสพติด กีฬาที่เล่นเป็นประจำกับเพื่อน คือ เล่นกีฬาฟุตบอล ออกกำลังกาย และวิ่งมาราธอน นอกจากนี้ตนและเพื่อนชอบไปที่สวนขวัญ เมืองอยู่ในตัวเมืองยะลา เป็นสถานที่พักผ่อน มีอาหารขาย และมีสถานที่ออกกำลังกายได้ด้วย

ความผิดที่นำมาสู่การถูกจับกุม

วันที่ 27 เมษายน 2547 นายเลาะห์และพวกอีก 8 คน ได้นัดเจอกันที่หอพักในยะลา โดยมีการประชุมกันและวางแผนขั้นตอนของการจะเข้าไปยกพวกเข้าโจมตีหน่วยสันติมิตร อำเภอรือเสาะ จังหวัดยะลา จากการรับฟังขั้นตอนดังกล่าว นายเลาะห์เห็นว่าไม่น่าจะมีอันตราย จึงตัดสินใจร่วมลงมือครั้งนี้ ซึ่งนายเลาะห์ได้พาพวกทั้งหมดไปพักอาศัยที่บ้านของตน โดย 1 ใน 8 คนนี้มีหัวหน้ากลุ่มรวมอยู่ด้วย เป็นชายอายุประมาณ 30 ปี ซึ่งนายเลาะห์บอกว่าไม่เคยรู้จักกันมาก่อน ทั้ง 8 คนที่มาพักที่บ้านนั้น มีเพื่อนของตนคนเดียวที่รู้จัก และเป็นคนที่ชวนตนเข้าร่วมปฏิบัติการครั้งนี้

เช้าวันที่ 28 เมษายน 2547 เวลาประมาณ 04.00 น. นายเลาะห์และพวกได้เดินทางออกจากบ้านโดยรถจักรยานยนต์ 2 คันคันละ 4 คน โดยพกอาวุธคือ มีดสพาด้าที่ซื้อมาด้วยตนเอง จากร้านขายมีดในเมืองยะลา จากการสัมภาษณ์ถึงความรู้สึกที่จะเดินทางเข้าไปปล้นปืนนั้น ตนไม่ได้เกรงกลัวแต่อย่างใด เนื่องจากเห็นว่าแผนการที่หัวหน้าวางไว้นั้นน่าจะมีความปลอดภัย อีกทั้งทราบมาว่าทางฝ่ายทหารเองก็ไม่ได้พกอาวุธเช่นกัน หลังจากบุกเข้าไปแล้ว โดยตนอยู่ระยะที่ประชิดกับเจ้าหน้าที่และเห็นว่าไม่สามารถหลบหนีได้ จึงตัดสินใจทำร้ายเจ้าหน้าที่และถูกเจ้าหน้าที่ยิงเข้าที่ขาซ้าย ทำให้ได้รับบาดเจ็บและถูกจับกุมทันทีในที่เกิดเหตุ

หลังจากเหตุการณ์ นายเลาะห์ได้ถูกควบคุมตัวไปรักษาที่โรงพยาบาลค่ายอิงคยุทธ ในช่วงที่รักษาตัวอยู่ที่โรงพยาบาลนั้น นายอำเภอบอกกับแม่ของตนว่าจะได้รับการปล่อยตัว ซึ่งมารดาของตนได้เดินทางมากับชาวบ้านอีก 2-3 คันรถ เพื่อมารับตนออกจากโรงพยาบาล แต่เมื่อถึงเวลาตนกลับไม่ได้รับให้ถูกปล่อยตัว แต่ถูกเจ้าหน้าที่นำตัวไปสอบสวน โดยตนยอมรับสารภาพว่าเป็นกลุ่มก่อความไม่สงบที่ต้องการเข้าไปปล้นปืนที่หน่วยสันติมิตร อำเภอรือเสาะ จังหวัดยะลา (โดยไม่ได้ออกว่าตนเข้าร่วมกับกลุ่มใด) และถูกดำเนินคดี ตัดสินให้รับโทษจนถึงปัจจุบันนี้

การเข้าสู่ขบวนการก่อความไม่สงบ

1. นายเลาะห์เข้าร่วมปฏิบัติการโจมตีหน่วยสันตินิมิตร อำเภอธารโต จังหวัดยะลา โดยมีเพื่อน (เสียชีวิตในเหตุการณ์) ชวนให้ไปร่วมปฏิบัติการ โดยมีอุดมการณ์เรื่องการต่อสู้เพื่อรัฐปัตตานี

2. นายเลาะห์โดนเกณฑ์ทหาร และไม่อยากเดินทางไปประจำการเป็นทหารเรือที่อำเภอสตึก จังหวัดชลบุรี จึงเข้าร่วมกับขบวนการก่อความไม่สงบก่อเหตุในครั้งนี้

การรับรู้/ความรู้เกี่ยวกับขบวนการก่อความไม่สงบและกลุ่มก่อการร้ายต่างชาติ

จากการสัมภาษณ์ นายเลาะห์อ้างว่าไม่เคยทราบเรื่องขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่เท่าที่รู้จักและเคยได้ยินคือกลุ่ม PULO เพียงกลุ่มเดียว โดยทราบจากตามสื่อทั่วไป และกลุ่มที่ตนเข้าร่วมนั้นไม่ทราบว่าเป็นกลุ่มใด รู้เพียงแต่เป็นขบวนการ แบ่งแยกดินแดนรัฐปัตตานีเท่านั้น

เรื่องของกลุ่มก่อการร้ายต่างชาตินั้น นายเลาะห์ไม่เคยทราบหรือเคยรู้จักกลุ่มก่อการร้ายต่างชาติเลย โดยอ้างว่าตนไม่สนใจข่าวสารมากนัก

ทัศนคติต่อหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

นายเลาะห์มีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐมาตั้งแต่แรก โดยเป็นความรู้สึกที่เกิดจากการบอกเล่าของเพื่อนว่าคนมุสลิมมักถูกเจ้าหน้าที่รัฐกลั่นแกล้งอยู่เสมอ จากการเข้าไปรับบริการที่โรงพยาบาลของรัฐ ถ้าตนพูดภาษามลายูนั้น รู้สึกว่าทำให้ไม่ได้รับการดูแลอย่างดี จึงทำให้คนมุสลิมบางส่วนหันไปรับการรักษาจากหมอในหมู่บ้าน (หมอชาวบ้านหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ปอมอกำปง) โดยใช้วิธีการรักษาแบบไสยศาสตร์ เช่น น้ำมนต์ ฯลฯ ปัจจุบันนายเลาะห์ต้องใส่เหล็กไว้ที่ขา เนื่องจากถูกยิงในวันที่เกิดเหตุ จนเป็นเหตุให้กระดูกแตก และกล่าวว่า หากตนไม่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลแล้ว คิดว่าจะมารักษากับหมอชาวบ้านในหมู่บ้าน อาจจะไม่จำเป็นต้องใส่เหล็กที่ขาอยู่ทุกวันนี้ ทำให้ตนไม่สามารถเล่นฟุตบอลได้อย่างเต็มที่

นอกจากนี้ ทางบ้านได้เตือนนายเลาะห์ว่าอย่าทำงานให้เจ้าหน้าที่ หรือเป็นสายข่าวให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพราะอาจไม่มีความปลอดภัยในชีวิต อีกทั้งทราบมาว่าหากนักโทษออกจากเรือนจำไปแล้ว มักจะถูกเก็บ (ฆ่าตาย) โดยไม่ทราบเช่นกันว่าใครเป็นผู้ทำ ตนคิดว่าอาจจะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรืออาจจะเป็นคนอื่นก็ได้

ความรู้สึกหลังจากเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบ

ความรู้สึกต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ตนรู้สึกเฉย ๆ เพราะมองว่าการกระทำนี้เป็นสิ่งที่ถูกต้อง แม้หลายคนมองว่าเป็นเรื่องที่ผิดก็ตาม และเห็นว่าการต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ไม่ควรจะกลัวตาย เพราะถูกเจ้าหน้าที่ดูถูก/เหยียดหยาม ซึ่งสิ่งที่ตนและพวกทำลงไปจึงเป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้ว ในเหตุการณ์ครั้งนี้ไม่มีการให้ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น เป็นความสมัครใจและความเชื่อในเรื่องคำใช้จ่ายทั้งหมดตนเป็นผู้รับผิดชอบเอง

นอกจากนั้น นายเลาะหังได้กล่าวว่า ถ้าพ้นโทษแล้ว จะไม่อยู่ที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่อไปแล้ว คิดว่าชีวิตคงไม่มีความปลอดภัย จึงอยากย้ายไปอยู่ในจังหวัดใดจังหวัดหนึ่งทางภาคใต้ตอนบน เพื่อทำมาหากินอย่างสงบสุข

กรณีศึกษาที่ 2

ชื่อ นาย เจ๊ะ (นามสมมุติ)

อายุ 26 ปี

คดี พยายามฆ่าเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ถูกจับกุมเมื่อ 28 ตุลาคม 2547 ที่อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี

ศาลตัดสิน จำคุก 25 ปี 12 เดือน

ภูมิหลังของนายเจ๊ะ

- นายเจ๊ะเกิดที่บ้านเกาะรอ อำเภอรามัน จังหวัดยะลา นับถือศาสนาอิสลาม อาชีพนักศึกษา สถานภาพโสด มีพี่น้องรวม 2 คน โดยตนเป็นคนโต และมีน้องชายต่างมารดา 1 คน

- อุปนิสัย จากการสัมภาษณ์และสังเกตบุคลิกภาพของนายเจ๊ะแล้วนั้น นายเจ๊ะเป็นคนที่มีนิสัยดี เป็นคนที่รักเพื่อนมาก ชอบใช้ความรุนแรง แต่จะไม่ทำถ้าไม่ถูกใครรังแกก่อน เนื่องจากบิดาเป็นผู้มีอิทธิพลในชุมชน และเคยสอนตนใช้อาวุธปืน .38 เมื่อครั้งอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และเมื่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 บิดาได้มอบปืน 11 มม. ไว้ให้พกพาเป็นอาวุธติดกาย สาเหตุที่บิดาให้ตนพกอาวุธปืนไว้ นั้น เพื่อป้องกันตัวจากคนที่จะมาทำร้าย โดยสอนว่าถ้าใครมา ทำร้ายต้องตอบโต้ เพื่อจะได้ไม่ถูกใครรังแกได้

- ด้านเศรษฐกิจ ฐานะทางบ้านอยู่ในระดับดีพอสมควร บิดาเป็นผู้ใหญ่บ้าน (ป่วยตายประมาณปี 2540) มารดาประกอบอาชีพทำสวนยาง ตั้งแต่บิดาเสียชีวิต มารดาได้จ้างคนมาทำสวนยางแทน

- ด้านการศึกษา จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนประถมบ้านกะรอ จังหวัดยะลา และศึกษาต่อที่โรงเรียนวัฒนธรรมอิสลาม (ปอเนาะวัฒนธรรม) อำเภอปานาเระ จังหวัดปัตตานี เป็นโรงเรียนสอนศาสนาควบกับสายสามัญ ซึ่งนายเจ๊ะสามารถจบสายสามัญ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เมื่อปี 2545 และจบศาสนาในระดับชั้น 9 นายเจ๊ะเรียนสูงที่สุดในครอบครัว

- ด้านศาสนา เป็นคนที่เคร่งศาสนาพอสมควร โดยต้องละหมาดให้ครบวันละ 5 ครั้ง และทำเป็นประจำทุกวัน ไม่เคยตีmissสุรา ไม่เสพยาเสพติด แต่สูบบุหรี่

- ด้านกิจกรรม

1. กิจกรรมในชุมชน-กิจกรรมภายในชุมชน นายเจ๊ะจะไปเข้าร่วมเป็น บางกิจกรรม เฉพาะในวันสำคัญ ๆ เท่านั้น

2. กิจกรรมกับกลุ่มเพื่อน-นายเจ๊ะมีกลุ่มเพื่อนขนาดใหญ่ประมาณ 15 คน โดยมักจะเดินทางไปเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ เช่น น้ำตก ทะเล ฯลฯ นอกจากนั้น นายเจ๊ะยังชอบแต่งรถ และแข่งรถจักรยานยนต์กับเพื่อน ๆ โดยมีการพนันเป็นครั้งคราว ซึ่งจำนวนเงินที่ใช้เป็นการพนันนั้นประมาณ 15,000 บาท ส่วนใหญ่ตนจะเป็นผู้แข่งซึ่งมีทั้งแพ้และชนะ ซึ่งเงินที่นำมาเล่นพนันนั้นมาจากทางบ้านที่ให้นับสัปดาห์ละประมาณ 4,000 บาทและกีฬาที่ชอบเล่นเป็นประจำคือ ฟุตบอล ซึ่งเคยเป็นนักกีฬาตัวแทนของโรงเรียนด้วย

ความผิดที่นำมาสู่การถูกจับกุม

เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2547 นายเจ๊ะได้รับโทรศัพท์จากเพื่อน และเดินทางไปหาเพื่อน (เป็นผู้ชักชวนตนให้เข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบ มีอายุมากกว่าตนประมาณ 3 ปี เรียนอยู่ที่ วิทยาลัยครูจังหวัดยะลา รู้จักกันมาแล้วประมาณ 2 ปีกว่า เป็นคนจังหวัดปัตตานี มีฐานะ เป็นคนที่ ตรงไปตรงมา) โดยบอกว่ามีงานให้ทำ คือ ให้ไปทำร้ายเจ้าหน้าที่ตำรวจคนหนึ่ง ซึ่งตนรับปากว่า จะทำให้โดยร่วมกับเพื่อนอีกคนหนึ่ง และได้มอบอาวุธไว้ให้คือ ปืน .38 มม. 1 กระบอก

เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2547 เพื่อนได้พาตนไปซื้อตัวเจ้าหน้าที่ที่จะทำร้าย แต่ไม่พบจึงคิดว่า จะดูเป้าหมายในวันรุ่งขึ้น และจะจัดการเมื่อมีโอกาสทันที

เมื่อเช้าวันที่ 28 ตุลาคม 2547 เวลาประมาณ 10.00 น. หลังจากที่พบเป้าหมาย ในตลาดนัดแล้ว นายเจ๊ะและเพื่อนได้ขึ้นรถจักรยานยนต์ตามหลังไป ขณะที่ผู้เสียหายกำลังขึ้น รถจักรยานยนต์อยู่นั้น นายเจ๊ะและเพื่อนได้ขึ้นรถเข้าไปติดกับผู้เสียหาย แล้วยิงใส่ผู้เสียหายเข้าที่ บริเวณแก้มซ้าย ซึ่งนายเจ๊ะและเพื่อนถูกเจ้าหน้าที่จับกุมในที่เกิดเหตุ เนื่องจากบริเวณที่ก่อเหตุ อยู่ห่างจากสถานีตำรวจเพียง 200 เมตร อีกทั้งในช่วงที่เกิดเหตุ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้เดินทางไปค้น บ้านผู้ต้องสงสัยที่อยู่ใกล้เคียงกับที่เกิดเหตุพอดี

ปัจจุบันเพื่อนที่เป็นผู้ให้ให้นายเจ้ไปทำร้ายเจ้าหน้าที่ ยังไม่ถูกจับกุมแต่อยู่ในระหว่างเรียกหมายจับ เพราะเป็นเจ้าของรถจักรยานยนต์ที่นำไปก่อเหตุ

การเข้าสู่ขบวนการก่อความไม่สงบ

นายเจ้เข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบโดยถูกเพื่อน (ที่เป็นผู้ให้ไปทำร้ายเจ้าหน้าที่) ชักชวนเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบ โดยการทำร้ายเจ้าหน้าที่ของรัฐ

การรับรู้/ความรู้เกี่ยวกับขบวนการก่อความไม่สงบและกลุ่มก่อการร้ายต่างชาติ

จากการสัมภาษณ์ นายเจ้ไม่เคยทราบเรื่องขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่เท่าที่รู้จักและเคยได้ยินคือกลุ่ม PULO เพียงกลุ่มเดียว โดยทราบจากสื่อทั่วไป

เรื่องของกลุ่มก่อการร้ายต่างชาตินั้น นายเจ้เคยได้ยินกลุ่มก่อการร้ายต่างชาติ คือกลุ่ม JI โดยทราบจากสื่อทั่วไป

ทัศนคติต่อหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ชุมชนของนายเจ้นั้น ถือได้ว่าเป็นชุมชนที่มีแต่ผู้มีอิทธิพล นายเจ้ได้อ้างไว้ว่า พวกกลุ่มผู้มีอิทธิพลในพื้นที่นั้น มีเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ทหารและตำรวจ) เป็นผู้อยู่เบื้องหลัง เพราะพฤติกรรมของกลุ่มอิทธิพลในหมู่บ้านและตำบลใกล้เคียง ล้วนแล้วแต่ทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย เช่น ขาของเถื่อน ค้ายาเสพติด ค้าไม้เถื่อน รีดไถประชาชนโดยเรียกเก็บเงินจากค่าตัดยางของชาวบ้านเป็นจำนวนครึ่งหนึ่งที่ขายได้ ฯลฯ ตนนั้นมองว่า คนเหล่านี้ยังทำสิ่งที่ผิดกฎหมายอยู่ได้นั้น อาจจะเป็นเพราะมีเจ้าหน้าที่ให้การสนับสนุน และมีผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังแสดงความคิดเห็นว่า ถ้าจะแก้ไขปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ได้นั้น จะต้องแก้ปัญหาเรื่องกลุ่มผู้มีอิทธิพลในพื้นที่เสียก่อน แต่โดยส่วนตัวแล้วนั้นตนรู้สึกเฉย ๆ ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ ภายหลังถูกจับกุมนายเจ้ รู้สึกโกรธเจ้าหน้าที่ที่ทำร้ายร่างกายตน ในช่วงที่ถูกนำตัวไปสอบสวน

สำหรับหน่วยงานของภาครัฐที่อื่น ๆ เช่น ที่ว่าการอำเภอ โรงพยาบาล สถานือนามัย ฯลฯ นายเจ้ไม่รู้สึกอคติ และเห็นว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติและให้บริการเป็นอย่างดี

ความรู้สึกหลังจากเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบ

จากการสัมภาษณ์ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้น เพื่อนของนายเจ้สั่งให้นายเจ้ยิงเพื่อสังฆอน แต่เมื่อถึงเวลานั้น นายเจ้กลับคิดว่าต้องฆ่าให้ตาย เพราะถ้าหากไม่ฆ่าให้ตาย ตนเองอาจจะถูกฆ่าตายหรือกลับมาแก้แค้นได้ แต่ในขณะที่จะยิงช้านั้นเกิดความผิดพลาด เนื่องจากกระสุนด้าน จึงทำให้ผู้เสียหายรอดตาย

นอกจากนั้น นายเจ๊ะได้กล่าวว่า ถ้าพ้นโทษแล้วจะไม่กลับไปอาศัยอยู่ที่บ้าน เพราะเกรงกลัวกลุ่มผู้มีอิทธิพลทั้งในและละแวกหมู่บ้าน อีกทั้งครอบครัวของตนนั้นมีความขัดแย้งกับญาติด้วยกัน จึงคิดว่าตนเองอาจจะไม่ปลอดภัย

กรณีศึกษาที่ 3

ชื่อ นาย ดัม (นามสมมุติ)

อายุ 26 ปี

คดี พยายามฆ่าเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ถูกจับกุมเมื่อ 28 ตุลาคม 2547 ที่อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี

ศาลตัดสิน จำคุก 25 ปี 12 เดือน

ภูมิหลังของนายดัม

- นายดัมเกิดที่จังหวัดปัตตานี นับถือศาสนาอิสลาม อาชีพนักศึกษา สถานภาพโสด มีพี่น้องรวม 4 คน โดยตนเป็นพี่ชายคนโต รองลงมาคือน้องสาว และน้องชายอีก 2 คน
- อุปนิสัย จากการสัมภาษณ์และสังเกตบุคลิกภาพของนายดัม เห็นได้ว่าเป็นคนเรียบง่าย พูดน้อย ไม่ไว้วางใจคนแปลกหน้า
- ด้านเศรษฐกิจ ฐานะทางบ้านอยู่ในระดับยากจน บิดามารดาประกอบอาชีพประมง นอกจากนี้บิดาได้รับจ้างทำงานก่อสร้าง และมารดารับจ้างกรีดยางให้กับญาติด้วยกัน
- ด้านการศึกษา เรียนจบที่โรงเรียนद्रุณศาสตร์วิทยา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (เรียนช่วงบ่าย) ซึ่งต้องลาออกจากโรงเรียน โดยผลการเรียนค่อนข้างต่ำ เนื่องจากโดดเรียนบ่อยครั้ง หลังจากนั้นได้ศึกษาที่โรงเรียนวัฒนธรรมอิสลาม (ปอเนาะ วัฒนธรรม) อำเภอปานาเระ จังหวัดปัตตานี เป็นโรงเรียนสอนศาสนา (ช่วงเช้า) เรียนถึงระดับชั้น 9 โดยตนจะไม่ค่อยกลับบ้าน ส่วนใหญ่จะอยู่ที่โรงเรียนประจำ นายดัมเรียนสูงที่สุดในครอบครัว
- ด้านศาสนา เป็นคนที่เคร่งศาสนาพอสมควร โดยต้องละหมาดให้ครบวันละ 5 ครั้ง ไม่เคยดื่มสุรา ไม่เสพยาเสพติด แต่สูบบุหรี่
- ด้านกิจกรรม
 1. กิจกรรมในชุมชน-นายดัมไม่ค่อยได้ร่วมกิจกรรมกับชุมชนมากนัก เนื่องจากใช้เวลาอยู่โรงเรียนประจำเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งจะมีเข้าร่วมบางครั้งในงาน เทศกาลสำคัญ เช่น วันรายอ ฯลฯ

2. กิจกรรมในกลุ่มเพื่อน-กิจกรรมของนายดัม คือ กีฬาฟุตบอล ซึ่งเคยเป็นนักกีฬาของโรงเรียน นอกจากนั้นยังโดดเรียนในช่วงบ่ายออกมาเที่ยวขายหาตากับเพื่อน อยู่เป็นประจำ

ความผิดที่นำมาสู่การถูกจับกุม

เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2547 นายดัมได้เดินทางไปกับนายเจ๊ะ ไปหาเพื่อน (เป็นผู้ชักชวนตนให้เข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบ มีอายุมากกว่าตนประมาณ 3 ปี เรียนอยู่ที่วิทยาลัยครูจังหวัดยะลา รู้จักกันมาแล้วประมาณ 2 ปีกว่า เป็นคนจังหวัดปัตตานี มีฐานะ เป็นคนที่ตรงไปตรงมา) โดยบอกว่ามีงานให้ทำ คือ การทำร้ายเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งตนรับปากว่าจะทำให้ โดยร่วมกับเพื่อนอีกคนหนึ่ง

เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2547 ตนและนายเจ๊ะไปดูตัวเจ้าหน้าที่ที่จะทำร้าย แต่ไม่พบ จึงคิดว่าจะดูเป้าหมายในวันรุ่งขึ้น

เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2547 เวลาประมาณ 10.00 น. นายดัมขับรถจักรยานยนต์ให้กับนายเจ๊ะเพื่อลงมือก่อเหตุทำร้ายเจ้าหน้าที่ตำรวจ (ผู้เสียหาย) ด้วยอาวุธปืน .38 บริเวณแก้มซ้าย ทั้งนายดัมและนายเจ๊ะถูกเจ้าหน้าที่จับกุมในที่เกิดเหตุ

การเข้าสู่ขบวนการก่อความไม่สงบ

นายดัมเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบโดยการถูกเพื่อน (คนที่ใช้ให้ตนไปทำร้ายเจ้าหน้าที่ตำรวจร่วมกับนายเจ๊ะ) ชักชวนเข้าร่วมขบวนการ ในการแบ่งแยกดินแดนรัฐปัตตานี

การรับรู้/ความรู้เกี่ยวกับขบวนการก่อความไม่สงบและกลุ่มก่อการร้ายต่างชาติ

จากการสัมภาษณ์ นายดัมอ้างว่า ตนไม่เคยทราบเรื่องขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เรื่องของกลุ่มก่อการร้ายต่างชาตินั้น นายดัมไม่เคยทราบหรือเคยรู้จักกลุ่มก่อการร้ายต่างชาติด้วยเช่นกัน

ทัศนคติต่อหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ก่อนหน้าที่จะถูกจับกุมนายดัม รู้สึกเฉย ๆ ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่ภายหลังที่ถูกจับกุม ทำให้ตนรู้สึกเกลียดเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยเฉพาะตำรวจและทหาร ที่ทำร้ายร่างกายตนในระหว่างการสอบสวนคดี สำหรับหน่วยงานของภาครัฐอื่น ๆ เช่น ที่ว่าการอำเภอ โรงพยาบาล สถานีอนามัย ฯลฯ นายดัมเห็นว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่และให้บริการเป็นอย่างดี ไม่ได้มีที่ทำการเกียจหรือแบ่งแยกเชื้อชาติแต่อย่างใด

ความรู้สึกหลังจากเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบ

นายดัมไม่ได้รู้สึกอย่างไรต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ด้วยบุคลิกของนายดัมเป็นคนพูดน้อย จึงไม่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบ

กรณีศึกษาที่ 4

ชื่อ นายชู (นายสมมุติ)

อายุ 44 ปี

คดี ค้ายาเสพติด

ถูกจับกุมเมื่อ 25 พฤษภาคม 2542

ศาลตัดสิน จำคุก 20 ปี

ภูมิหลังของนายชู

- นายชูเกิดที่จังหวัดปัตตานี นับถือศาสนาอิสลาม อาชีพนักศึกษา สถานภาพหย่าร้าง มีภรรยา 2 คน ภรรยาคนแรกเป็นคนมุสลิม มีบุตรสาวอายุ 26 ปี และคนที่ 2 เป็นคนไทยพุทธ ปัจจุบันอยู่ที่จังหวัดเลย มีอาชีพเป็นหมคนวดแผนโบราณ มีลูกชายอายุ 9 ปี ถูกจำคุกตั้งแต่ภรรยา ยังตั้งครรภ์ นายชูมีพี่น้องรวมจำนวน 3 คน โดยตนเป็นคนกลาง มีพี่ชาย 1 คนและน้องชาย 1 คน
- อุปนิสัย จากการสัมภาษณ์และสังเกตบุคลิกภาพของนายชู เห็นได้ว่าเป็น คนอหังการดี เป็นคนอารมณ์ดี เป็นคนประนีประนอม
- ด้านเศรษฐกิจ ฐานะทางบ้านอยู่ในระดับปานกลาง ประกอบอาชีพค้าขาย จำพวก เพอร์นิเจอร์ โดยนำเข้ามาจากประเทศมาเลเซียร่วมกับภรรยาคนแรก พี่ชายคนโตสอนศาสนาที่ โรงเรียนแสงธรรมวิทยา อำเภอสุโขทัย-โก-ลก จังหวัดนราธิวาส ซึ่งพี่ชายเคยไปเรียนที่ประเทศ ปากีสถานแต่เรียนไม่จบ เนื่องจากมีปัญหาด้านชีวิตความเป็นอยู่ จึงทำให้ต้องกลับมาเมืองไทย
- ด้านการศึกษา จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนตันใจบากู หมู่ที่ 4 ตำบล ไต่เต้ง อำเภอสุโขทัย และเข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนบือราแม หมู่ที่ 3 จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- ด้านศาสนา เป็นคนที่ไม่เคร่งศาสนาแค่ละหมาดให้ครบวันละ 5 ครั้ง
- ด้านกิจกรรม กิจกรรมในชุมชน-นายชูเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนบางครั้งเฉพาะ ช่วงงาน เทศกาลสำคัญ เช่น วันรายอ ฯลฯ

ความผิดที่นำมาสู่การถูกจับกุม

นายชูถูกจับกุมโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจขณะเข้าล่อซื้อยาเสพติด เมื่อ 25 พฤษภาคม 2542 และถูกดำเนินคดีจนถึงปัจจุบัน

การเข้าสู่ขบวนการก่อความไม่สงบ

นายชูเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบโดยเริ่มจากการทำธุรกิจเฟอร์นิเจอร์จากประเทศมาเลเซีย ร่วมกันกับภรรยาคนแรก รายได้ในช่วงแรกอยู่ในระดับหนึ่ง แต่นายชูคิดว่ายังหาเงินได้ไม่เพียงพอ ประกอบกับช่วงเวลาดังกล่าว มีคนเข้ามาชวนให้ค้ายาเสพติด โดยการเข้ามาค้ายาเสพติดไม่ได้มีอุดมการณ์เดียวกับกลุ่มแบ่งแยกดินแดน แต่เกิดจากความต้องการเงินอย่างเดียวเท่านั้น ซึ่งเริ่มค้ายาเสพติดมาตั้งแต่ปี 2539-2542 บุคคลที่ชักจูงก็คือ แนวร่วมของขบวนการก่อความไม่สงบ (ไม่ทราบชื่อ) ซึ่งคนในหมู่บ้านทราบกันดีว่าบุคคลนี้เป็นสมาชิกของขบวนการก่อความไม่สงบ

การรับรู้/ความรู้เกี่ยวกับขบวนการก่อความไม่สงบและกลุ่มก่อการร้ายต่างชาติ

จากการสัมภาษณ์ นายชูทราบเรื่องขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเห็นว่าคนในหมู่บ้านเป็นสมาชิกของขบวนการก่อความไม่สงบเกือบทั้งหมด

เรื่องของกลุ่มก่อการร้ายต่างชาตินั้น นายชูแสดงความคิดเห็นว่า อาจมีกลุ่มก่อการร้ายต่างประเทศเข้ามาเคลื่อนไหวในไทย

ทัศนคติต่อหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

นายชูได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในกรณีที่ถูกดูถูกเหยียดหยาม หรือถูกกลั่นแกล้งก็มีความเกลียดชังบ้าง แต่มองในอีกมุมหนึ่งว่าเจ้าหน้าที่ก็ต้องทำตามหน้าที่ โดยที่ตนไม่ได้โกรธหรือเคียดแค้นจนถึงกับคิดว่าจะต้องฆ่าให้ตาย

ความรู้สึกหลังจากเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบ

นายชูเข้าสู่ขบวนการก่อความไม่สงบที่แตกต่างจากแนวร่วมคนอื่น ๆ ก็คือ การเข้ามาในรูปแบบของผู้ที่กระทำผิดกฎหมายโดยการค้ายาเสพติด โดยได้รับการชักชวนจากสมาชิกของขบวนการก่อความไม่สงบ ซึ่งหลังจากเข้าร่วมแล้ว รู้สึกว่าเป็นความคุ้มค่าที่ทำให้ได้เงินมาจำนวนมากอย่างง่ายดาย

กรณีศึกษาที่ 5

ชื่อ นายอาหมัด (นามสมมุติ)
 อายุ 26 ปี
 คดี ฆ่าคนตาย
 ถูกจับกุมเมื่อ กุมภาพันธ์ 2547 ที่จังหวัดนราธิวาส
 ศาลตัดสิน จำคุกตลอดชีวิต
ภูมิหลังของนายอาหมัด

- นายอาหมัดเกิดที่บ้านตันมะขาม อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี นับถือศาสนาอิสลาม อาชีพทำสวนยาง สถานภาพสมรส มีบุตรสาว 1 คน อายุประมาณ 3-4 ขวบ ปัจจุบันภรรยาแต่งงานใหม่ นายอาหมัดมีพี่น้องรวมจำนวน 6 คน โดยตนเป็นคนที่ 4 มีพี่สาว 2 คน พี่ชาย 1 คน และน้องชายอีก 2 คน
- อุปนิสัย จากการสัมภาษณ์และสังเกตบุคลิกภาพของนายอาหมัด เป็นคนเงียบขรึม พูดน้อย ไม่ไว้วางใจคนง่าย
- ด้านเศรษฐกิจ ฐานะทางบ้านอยู่ในระดับยากจน บิดาประกอบอาชีพขับรถโดยสาร (เป็นรถของตนเอง) มารดาประกอบอาชีพค้าขาย ขายของชำบริเวณหน้าบ้าน ขณะเดียวกัน นายอาหมัดได้ช่วยครอบครัวทำมาหากิน เมื่อปี 2543 เคยเดินทางไปประเทศมาเลเซียเป็นระยะเวลา 3 เดือนครึ่ง มีอาชีพเป็นผู้ช่วยพ่อครัว หลังจากนั้น นายอาหมัดได้ทำอาชีพรับจ้างตัดยางที่จังหวัดนราธิวาส เป็นสวนของน้ำ จะเดินทางไปกลับตั้งแต่ปี 2544 เป็นต้นมา ได้ค่าจ้างประมาณเดือนละ 3,000 บาท
- ด้านการศึกษา จบชั้นประถมศึกษาจากโรงเรียนบ้านตันมะขาม และศึกษาต่อที่โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ เป็นโรงเรียนสอนศาสนาควบกับสายสามัญ จบสายศาสนาชั้น 2 และจบสายสามัญชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 แต่ต้องลาออกจากโรงเรียนเมื่อปี 2539 เพื่อมาช่วยครอบครัวทำมาหากิน พี่สาวคนโตเป็นคนที่เรียนสูงที่สุดในครอบครัว จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
- ด้านศาสนา เป็นคนที่ไม่เคร่งศาสนามากนัก โดยละหมาดให้ครบวันละ 5 ครั้ง ไม่เคยดื่มสุรา สูบบุหรี่ เสพยาเสพติดบ้างเป็นบางครั้ง และรับประทานยาแก้ไอดีผสมกับโค้กที่ทำให้เกิดอาการมึนเมา โดยเพื่อนเป็นผู้ชักชวนให้ลอง

- ด้านกิจกรรม

1. กิจกรรมในชุมชน-นายอาหมัดเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนในงานเทศกาลสำคัญ เช่น วันรายอ ฯลฯ อยู่เป็นประจำ เนื่องมาจากนายอาหมัดมีหน้าที่ในการดูแลเรื่องต่าง ๆ ในชุมชน
2. กิจกรรมในกลุ่มเพื่อน-นายอาหมัดมีเพื่อนสนิท ซึ่งเป็นลูกพี่ลูกน้อง แต่ปัจจุบันอยู่ที่กรุงเทพฯ นายอาหมัดไม่ชอบเล่นกีฬา ไม่ชอบออกไปเที่ยวนอกบ้าน ส่วนใหญ่จะชวนเพื่อนมา กินน้ำชาและนั่งคุยกันที่บ้าน

ความผิดที่นำมาสู่การถูกจับกุม

นายอาหมัดถูกตั้งข้อหาถึงผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในหมู่บ้านเสียชีวิต ถูกจับกุมเมื่อ กุมภาพันธ์ 2547 ถูกจับที่จังหวัดนราธิวาส ในเบื้องต้นนายอาหมัดให้การปฏิเสธเกี่ยวกับเหตุการณ์ดังกล่าว แต่พยานที่ให้การในชั้นศาลยืนยันว่านายอาหมัดเป็นผู้ก่อเหตุ อีกทั้งนายอาหมัดเป็นบุคคลที่มีความสนิทสนมเป็นอย่างดีกับโต๊ะครูสะเปอิน (แกนนำกลุ่ม BRN) และนายอาหมัดยังถูกชวนให้เข้ามาอยู่ในขบวนการตั้งแต่อายุ 19 ปี โดยการเชื้อเชิญจากรุ่นพี่ในหมู่บ้าน เป็นทหาร (อยู่ที่ค่ายสิรินธร) โดยแต่ละครั้งนายทหารคนนี้จะให้เงินกับนายอาหมัดครั้งละ 500 บาท สำหรับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการดูแลและควบคุมคนในหมู่บ้าน ปัจจุบันนายทหารคนนี้ เสียชีวิตแล้ว ซึ่งทางครอบครัวบอกว่า ถูกทหารยิงเสียชีวิต ในขณะที่คนในหมู่บ้านคิดว่าถูกผู้ก่อการความไม่สงบยิง นายอาหมัดคาดว่า การตายครั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากนายทหารคนดังกล่าวอาจเป็นสายข่าวให้กับทางการ

จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดูแลคนในหมู่บ้าน นายอาหมัดนั้นค่อนข้างมีอิทธิพลต่อคนในหมู่บ้านเป็นอย่างมาก เนื่องมาจากนายอาหมัดมีรุ่นพี่ อีกทั้งตนเองก็มีลูกน้องอีกประมาณ 4-5 คน ซึ่งทำให้คนในหมู่บ้านค่อนข้างเกรงกลัวนายอาหมัดเช่นกัน นอกจากนี้นายอาหมัดต้องดูแลลูกน้อง โดยได้เงินมากจากการค้ายาเสพติด ซึ่งนายอาหมัดไม่ได้เป็นผู้ค้าเอง แต่มีลูกน้องเป็นผู้ค้าหลักและแบ่งเงินที่ได้จากการค้าส่วนหนึ่งมาให้ตน

การเข้าสู่ขบวนการก่อความไม่สงบ

นายอาหมัดเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบ โดยการถูกชักชวนจากแกนนำในขบวนการก่อความไม่สงบ ด้วยการให้นายอาหมัดมีหน้าที่ในการดูแลหมู่บ้าน และมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมคนในหมู่บ้าน

การรับรู้/ความรู้เกี่ยวกับขบวนการก่อความไม่สงบและกลุ่มก่อการร้ายต่างชาติ

จากการสัมภาษณ์ นายอาหมัดอ้างว่า ตนไม่เคยทราบเรื่องขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่เคยทราบว่าคนในหมู่บ้านเป็นสมาชิกของกลุ่ม PULO ซึ่งเข้ามาบดตัวกับเจ้าหน้าที่แล้ว

เรื่องของกลุ่มก่อการร้ายต่างชาตินั้น นายอาหมัดก็ไม่เคยทราบหรือเคยรู้จักกลุ่มก่อการร้ายต่างชาติ

ทัศนคติต่อหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

นายอาหมัดไม่ชอบเจ้าหน้าที่ตำรวจ และทหารตั้งแต่ก่อนถูกจับกุม เนื่องจากเจ้าหน้าที่มักจะเข้ามาจับยาเสพติดในหมู่บ้าน ซึ่งลูกน้องของนายอาหมัดเป็นทั้งผู้ค้าและผู้เสพเอง ซึ่งทุกครั้งก่อนที่เจ้าหน้าที่จะเข้ามาจับกุมในพื้นที่ ลูกพี่ของนายอาหมัดจะแจ้งเตือนก่อนล่วงหน้าให้นายอาหมัดและพวกได้เคลียร์พื้นที่ เพื่อไม่ให้ถูกจับกุมได้ ทั้งนี้นายอาหมัดเองก็เข้าใจว่าเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทั้งนี้ยังมองว่าเจ้าหน้าที่มีทั้งคนที่ดีและไม่ดี ซึ่งเจ้าหน้าที่ที่ไม่ดีก็จะทำชั่วเอง เช่น ค้ายาเสพติด ผลิตยาขายเอง ฯลฯ นอกจากนี้ลูกพี่ของนายอาหมัดเคยถูกเจ้าหน้าที่ข่มขู่เรื่องยาเสพติด และอาวุธด้วยเช่นกัน

สำหรับหน่วยงานอื่น เช่น ที่ว่าการอำเภอ โรงพยาบาล ฯลฯ นายอาหมัดเห็นว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่และให้บริการเป็นอย่างดี โดยไม่ได้รู้สึกว่าเขาตนถูกเหยียดหยามแต่อย่างใด

ความรู้สึกหลังจากเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบ

นายอาหมัดไม่ได้รู้สึกอย่างไรต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ด้วยบุคลิกของนายอาหมัดเป็นคนพุดน้อย จึงไม่ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบ

กรณีศึกษาที่ 6

ชื่อ นายราม (นามสมมุติ)
 อายุ 34 ปี
 คดี ฆ่าคนตาย
 ถูกจับกุมเมื่อ 22 กรกฎาคม 2547 ที่อำเภอยะหา จังหวัดยะลา
 ศาลตัดสิน จำคุกตลอดชีวิต

ภูมิหลังของนายราม

- นายรามเกิดที่หมู่ที่ 2 ตำบลปะแต อำเภอยะหา จังหวัดยะลา นับถือศาสนาอิสลาม อาชีพเป็นครูสอนศาสนา สถานภาพสมรส มีบุตรชาย 1 คน นายรามมีพี่น้องรวมจำนวน 5 คน โดยตนเป็นคนสุดท้อง มีพี่ชาย 2 คนและพี่สาว 2 คน

- อุปนิสัย จากการสัมภาษณ์และสังเกตบุคลิกภาพของนายรามเป็นคนอึดอัดดี อีกทั้งยังให้ความร่วมมือและให้ข้อมูลกับนักศึกษาเป็นอย่างดี

- ด้านเศรษฐกิจ ฐานะทางบ้านอยู่ในระดับปานกลาง บิดาเสียชีวิตแล้ว มารดาประกอบอาชีพทำสวนยาง พี่ชายคนโตเป็น อบต. พี่ชาย (คนที่ 2) เป็นครู พี่สาว (คนที่ 3) เป็นแม่บ้าน ทำงานอยู่ที่มาเลเซีย และพี่สาว (คนที่ 4) อาชีพทำสวนยางกับมารดา ส่วนตนมีอาชีพเป็นครูสอนศาสนา ได้ค่าตอบแทนเดือนละ 5,000 บาท ในกรณีที่ค่าใช้จ่ายไม่เพียงพอก็จะขอความช่วยเหลือจากมารดา

- ด้านการศึกษา นายรามเรียนจบสายสามัญชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนทุ่งยางแดง จากนั้นได้เข้าศึกษาต่อโรงเรียนปอเนาะเป็นเวลา 4 ปี และเรียนต่อที่โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิอีก 4-5 ปี จนจบสายศาสนาในระดับชั้น 10

- ด้านศาสนา เป็นคนที่เคร่งศาสนามาก โดยละหมาดให้ครบวันละ 5 ครั้งและทำเป็นประจำทุกวัน ไม่ดื่มสุรา ไม่เสพยาเสพติด ไม่สูบบุหรี่

ด้านกิจกรรม

1. กิจกรรมในชุมชน-นายรามมักจะเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนในช่วงงานเทศกาลสำคัญ เช่น วันรายอ ฯลฯ นอกจากนี้ยังจัดงานกิจกรรมชุมชน เช่น จัดแข่งกีฬาฟุตบอล เป็นต้น

2. กิจกรรมในกลุ่มเพื่อน-นายรามชอบเล่นกีฬาฟุตบอล และเคยเป็นตัวแทนนักกีฬาของจังหวัดด้วย ในกลุ่มเพื่อนของนายรามไม่มีใครเป็นสมาชิกของขบวนการก่อความไม่สงบ

ความผิดที่นำมาสู่การถูกจับกุม

นายรามได้เข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มขบวนการก่อความไม่สงบ โดยช่วงแรกนายรามเริ่มเรียนเกี่ยวกับประวัติศาสตร์รัฐปัตตานี และผ่านการฝึกฝนมาก่อน ก่อนหน้านี้นายรามมีหน้าที่ในการสอนประวัติศาสตร์เกี่ยวกับรัฐปัตตานีให้กับสมาชิก ซึ่งหัวหน้ากลุ่มจะเป็นผู้จัดมาให้เป็นผู้จัดมาให้เป็นชุดชุดละ 4-5 คน ส่วนใหญ่จะอายุประมาณ 20-21 ปี และนายรามจะต้องสร้างผลงานเพื่อที่จะขึ้นเป็นระดับหัวหน้า จึงทำให้ต้องก่อเหตุเพื่อที่จะได้เลื่อนระดับขึ้นไปอีกชั้นหนึ่ง

ก่อนวันเกิดเหตุ 1 สัปดาห์ นายรามได้เดินทางไปตลาดนัด เพื่อหาเป้าหมายที่ต้องการก็คือ ทหาร ซึ่งไม่ได้กำหนดว่าต้องเป็นใคร แต่ขอให้เป้าหมายตกเป็นเป้าหมายได้

เมื่อวันที่ 22 ก.ค. 2547 นายรามได้เดินทางไปตลาดนัดอีกครั้งเพื่อลงมือก่อเหตุ โดยพกอาวุธปืนขนาด 9 มม. (มีให้ไว้เฉพาะกับผู้ที่จะลงมือปฏิบัติการเท่านั้น) โดยนายรามเป็นคนซื้อนรทจักรยานยนต์ มีคนขับรถไปให้ คือ เพื่อนรุ่นน้องที่ตนเป็นคนชวนให้เข้าร่วมขบวนการด้วยเช่นกัน นายรามตัดสินใจลงมือก่อเหตุโดยยิงทหาร 2 นายขณะที่ขับรถจักรยานยนต์อยู่ในตลาด (เป็นคนละคนกับที่คาดไว้ว่าจะสังหารเมื่อสัปดาห์ก่อน) ซึ่งนายรามยิงใส่เข้าที่กลางหลัง นายทหารคนซื้อเป็นจำนวน 9 นัด หลังจากนั้นนายทหารที่เป็นคนขับได้ยิงต่อสู้กับนายราม จึงทำให้นายรามได้รับบาดเจ็บ ส่วนเพื่อนที่ขับรถจักรยานยนต์มาส่งนั้นสามารถหลบหนีไปได้ แต่ตนเองถูกจับกุมได้ในที่เกิดเหตุและถูกดำเนินคดีมาจนถึงปัจจุบันนี้

การเข้าสู่ขบวนการก่อความไม่สงบ

นายรามเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่มอาบาตัม เป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นใหม่ โดยไม่ได้เกี่ยวข้องกับกลุ่ม PULO หรือกลุ่ม BRN แต่อย่างไร นายรามเข้าเป็นสมาชิกตั้งแต่สมัยเรียนอยู่ที่โรงเรียนปอเนาะ โดยรู้จักกับหัวหน้ากลุ่ม (อุสตาซโซ๊ะ) ที่เข้ามาชักชวนให้ร่วมกับกลุ่ม โดยไม่มีการให้ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น เกิดจากความสมัครใจและมีจุดประสงค์เพื่อต้องการแบ่งแยกดินแดนรัฐปัตตานีกลับคืนมาเป็นของชาวมลายู

แต่สาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้นายรามเข้าร่วมขบวนการนั้นมาจากความเกลียดชังเจ้าหน้าที่ที่มักถูกเหยียดหยาม และรังแกชาวมุสลิมมาโดยตลอด และมองว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดจากความแตกต่างทางวัฒนธรรม เชื้อชาติ กฎหมายบ้านเมืองที่ไม่สอดคล้องกับศาสนา และความยุติธรรมในสังคมมุสลิม

โดยช่วงแรกนายรามเริ่มเรียนรู้และศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์รัฐปัตตานีกับหัวหน้ากลุ่ม ในการสอนแต่ละครั้งจะมีผู้เรียนประมาณ 3-5 คน ใช้ระยะเวลาประมาณเกือบหนึ่งปี และหลังจากนั้นก็ให้สมาชิกเข้าไปฝึกร่างกาย โดยการเอาไม้มาใช้เป็นอาวุธแทนปืนจริง และเมื่อถึงเวลาลงมือปฏิบัติจริงก็จะได้รับอาวุธและคำแนะนำการใช้ปืนจริงเช่นกัน

การรับรู้/ความรู้เกี่ยวกับขบวนการก่อความไม่สงบและกลุ่มก่อการร้ายต่างชาติ

จากการสัมภาษณ์ นายรามทราบเรื่องขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และรู้จักกลุ่มก่อความไม่สงบในไทยด้วย เช่น กลุ่ม PULO, กลุ่ม PULO ใหม่, กลุ่ม BRN, กลุ่มมูจาฮิดีนอิสลาม-ปัตตานี, กลุ่มมูจาฮิดีน, กลุ่มโก๊ะกะ (JK) และกลุ่มอาบาตัม

เรื่องของกลุ่มก่อการร้ายต่างชาตินั้น นายรามรู้จักเพียงแค่กลุ่ม JI โดยทราบจากสื่อทั่วไป

ทัศนคติต่อหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ก่อนหน้าที่จะถูกจับกุมนายราม รู้สึกเกลียดเจ้าหน้าที่ของรัฐ เนื่องจากจากเมื่อตอนอายุ 17 ปี เคยได้ยินข่าวว่ามีทหารพรานที่มาประจำการได้ข่มขืนและฆ่าผู้หญิง (มุสลิม) และสามารถจับนายทหารผู้ก่อเหตุได้ในที่สุด นับตั้งแต่เหตุการณ์ครั้งนั้น ทำให้นายรามรู้สึกเกลียดชังทหาร อีกทั้งยังรู้สึกไม่ดีต่อเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอื่น ๆ เช่น ที่ว่าการอำเภอ โรงพยาบาลนั้นพูดจาไม่ค่อยดีกับตนหรือมุสลิมคนอื่น ๆ และยังมีการเชิงควในการให้บริการให้กับคนไทยพุทธ ทำให้รู้สึกไม่พอใจอย่างมาก และเจ้าหน้าที่ตำรวจเองก็มักจะเรียกจับ และเรียกปรับเรื่องหมวกกันน็อคใบขับขี่ เป็นต้น

ทั้งนี้นายรามยังมองว่าปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ในปัจจุบันเกิดจากการว่างงานของคนในพื้นที่ และรัฐบาลเองก็ไม่ได้ดูแลราษฎรอย่างที่จะควรจะเป็น และสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่ได้รับเลือกแล้วนั้นก็ไม่ได้สนใจประชาชนในพื้นที่แต่อย่างใด และเห็นว่าภาครัฐควรจะใช้วิธีการแก้ไขปัญหาในเชิงปฏิบัติการมากกว่าการพูดถึงแนวทางแก้ไขแต่ด้านทฤษฎี โดยเห็นว่าไม่สามารถนำมาใช้แก้ปัญหาได้อย่างแท้จริง และมองว่าความยุติธรรมสำหรับชาวมุสลิมนั้นก็ไม่มีจริงในสังคมไทย เพราะเห็นว่าชาวมุสลิมมักถูกเอารัดเอาเปรียบและถูกรังแก ถูกเหยียดหยามตลอดมา

นอกจากนี้นายรามยังได้แสดงความคิดเห็นว่า ภาครัฐควรให้เจ้าหน้าที่ทหารถอนกำลังออกจากพื้นที่ เพราะเชื่อว่าเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นทุกวันนี้อาจเป็นการสร้างสถานการณ์ของเจ้าหน้าที่ และเชื่อว่าชาวมุสลิมในพื้นที่สามารถใช้ชีวิตอย่างปกติสุขได้หากไม่มีเจ้าหน้าที่ของภาครัฐอยู่ในพื้นที่

ความรู้สึกหลังจากเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบ

นายรามเห็นว่าเป็นหน้าที่ที่ตนจะต้องเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบเพื่อปกป้องกู้รัฐปัตตานีกลับมา และเจ้าหน้าที่ของรัฐก็สมควรได้รับผลกระทบและความสูญเสียเช่นกัน นอกจากนี้นายรามยังเชื่ออีกว่าการขับไล่ผู้รุกรานดินแดนของตน ซึ่งอาจทำให้ตนเองต้องเสียชีวิตก็ตามนั้น ถือว่าเป็นการตายในสนามรบและจะทำให้ตนได้ขึ้นสวรรค์

กรณีศึกษาที่ 7

ชื่อ นายบัง (นามสมมุติ)

อายุ 47 ปี

คดี หม่า (เหตุการณ์กรือเซะ)

ถูกจับกุมเมื่อ 28 เมษายน 2547 ที่จังหวัดนราธิวาส

ศาลตัดสิน จำคุกตลอดชีวิต

ภูมิหลังของนายบัง

- นายบังเกิดที่บ้านเปี้ยะ ตำบลดาโต๊ะ อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี นับถือศาสนาอิสลาม อาชีพทำสวนยาง สถานภาพสมรส มีบุตร 5 คน นายบังมีพี่น้องรวมจำนวน 4 คน โดยตนเป็นคนที่ 3 มีพี่สาว 2 คนและน้องสาวอีก 1 คน

- อุปนิสัย จากการสัมภาษณ์และสังเกตบุคลิกภาพของนายบัง เป็นคนเงียบขรึม พูดน้อย ไม่ไว้วางใจคนง่าย เป็นคนประนีประนอม

- ด้านเศรษฐกิจ ฐานะทางบ้านอยู่ในระดับปานกลาง ในอดีตนายบังเคยเดินทางไปทำงานเป็นคนปลูกและเก็บต้นปาล์มที่รัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย หลังจากนั้นนายบังก็ตัดสินใจกู้เงินจากญาติ ไปซื้อที่ดินทำสวนยางที่อำเภอสะบ้าย้อย เป็นจำนวน 20 ไร่ รายได้ประมาณเดือนละ 20,000 บาท

- ด้านการศึกษา นายบังจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนบ้านเปี้ยะ และศึกษาต่อที่โรงเรียนปอเนาะกาเสา เป็นระยะเวลา 2 ปี และลาออกจากโรงเรียนมาทำงาน ปัจจุบันบุตรชายคนโตเป็นคนที่เรียนสูงที่สุดในครอบครัว ซึ่งจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

- ด้านศาสนา เป็นคนที่เคร่งศาสนาพอสมควร โดยละหมาดให้ครบวันละ 5 ครั้งและทำเป็นประจำทุกวัน ไม่เคยดื่มสุรา ไม่สูบบุหรี่ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

- ด้านกิจกรรม

1. กิจกรรมในชุมชน-นายบังไม่ค่อยได้ร่วมกิจกรรมกับชุมชนมากนัก เนื่องจากต้องใช้เวลาในการทำงานเพื่อเลี้ยงครอบครัว ซึ่งจะมีเข้าร่วมบางครั้งในงานเทศกาลสำคัญ เช่น วันรายอ วันเมาลิด ฯลฯ

2. กิจกรรมในกลุ่มเพื่อน-นายบังมีเพื่อนสนิทไม่มากนัก และไม่ค่อยมีเวลาได้ไปทำกิจกรรมกับเพื่อนมากนัก เนื่องจากต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัว

ความผิดที่นำมาสู่การถูกจับกุม

นายบังถูกจับกุมในเหตุการณ์กรือเซะ ที่มีสยิดตันมะขาม จังหวัดปัตตานี ก่อนเกิดเหตุประมาณ 10 วัน เพื่อนสนิท (ซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มในการก่อเหตุครั้งนี้ และถูกยิงเสียชีวิตในที่เกิดเหตุ) ของนายบังได้มาพูดเชิญชวนให้เข้าร่วมก่อเหตุ โดยยังไม่ได้บอกรายละเอียด นอกจากนี้ นายบังกล่าวว่า เคยเดินทางไปประเทศมาเลเซียกับหัวหน้ากลุ่ม, อูซตาสไซยะ และแกนนำคนสำคัญ โดยไม่ได้บอกว่าเดินทางไปทำไม แต่น่าจะเกี่ยวข้องกับการก่อความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2547 นายบังได้เข้าร่วมประชุมวางแผนที่บ้านของเพื่อนสนิท (หัวหน้ากลุ่ม) ร่วมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ซึ่งตนเองก็ไม่ทราบว่าเป็นใคร มาจากไหนบ้าง และก่อนลงมือก่อเหตุได้ประชุมกันอีกครั้งที่บ้านของอูซตาสไซยะ (เป็นหนึ่งในผู้ก่อเหตุ) โดยก่อนออกเดินทาง อูซตาสไซยะได้ให้นายบังและสมาชิกคนอื่น ๆ ดื่มน้ำมนต์ศักดิ์สิทธิ์ ที่เชื่อว่าทำให้ยิงไม่เข้า ทำร้ายร่างกายไม่ได้ และแจกผ้ายันต์ที่เชื่อว่าเป็นของศักดิ์สิทธิ์ไว้คุ้มครองอีกเช่นกัน การแต่งกายนั้นสวมกางเกงสีเขียว และมีผ้ายันต์สีแดงโพกหัว นอกจากนี้สมาชิกบางคนได้ทำการชุมนุมปะ (พิธีสาบานตน) ที่มีสยิดควนโนรีมาแล้ว จากการสัมภาษณ์นายบังบอกว่าตนเองไม่ได้ทำการชุมนุมปะ

วันที่ 28 เมษายน 2547 เวลาประมาณ 05.00 น. มีรถกระบะมารับนายบังที่บ้านบนรถมีประมาณ 7-8 คน ส่วนใหญ่จะเป็นเด็กวัยรุ่น โดยตนเองเป็นผู้มีอายุมากที่สุด รถจะจอดก่อนถึงสโมสรชลประทานประมาณ 500 เมตร และปล่อยให้สมาชิกลงบริเวณนี้ พร้อมทั้งแจกอาวุธคือ มีด ให้กับสมาชิกทุกคนและเดินต่อไปยังค่ายทหาร เพื่อนสนิทของนายบังเป็นผู้นำทางและทำร้ายทหารด้วยมีดจนเสียชีวิต ซึ่งทำให้ทหารในค่ายยิงใส่เข้าพวกของตน เพื่อนสนิทของนายบังอยู่หัวแถวถูกยิงเสียชีวิต ในเหตุการณ์ครั้งนี้มีผู้เสียชีวิตจำนวน 3 คน ส่วนตนเองนั้นอยู่ท้ายแถว โดยยังไม่ได้ลงมือก่อเหตุ และด้วยความตกใจเสียปืน จึงทำให้ตัดสินใจวิ่งหนีไปอยู่ในมัสยิดตันมะขาม และถูกเจ้าหน้าที่ตามจับกุมตัวได้ในที่สุด

การเข้าสู่ขบวนการก่อความไม่สงบ

นายบังเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบได้ โดยการถูกชวนจากเพื่อนที่เป็นหัวหน้ากลุ่มก่อความไม่สงบ สาเหตุที่แท้จริงที่ทำให้นายบังตัดสินใจเข้าร่วมกับขบวนการก่อความไม่สงบนั้นมาจากความไม่พอใจและคับแค้นใจที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมักจะเข้ามาจับโต๊ะครูและบาบอในหมู่บ้านไปบ่อยครั้ง

การรับรู้/ความรู้เกี่ยวกับขบวนการก่อความไม่สงบและกลุ่มก่อการร้ายต่างชาติ

จากการสัมภาษณ์ นายบังนั้นทราบดีว่าเพื่อนและคนในหมู่บ้านบางคนนั้นก็เป็นผู้สมาชิกของขบวนการก่อความไม่สงบ แต่ไม่ทราบว่าใครอยู่กลุ่มใดเท่านั้นเอง

เรื่องของกลุ่มก่อการร้ายต่างชาตินั้น นายบังไม่เคยทราบหรือเคยรู้จักกลุ่มก่อการร้ายต่างชาติ

ทัศนคติต่อหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

นายบังมีทัศนคติไม่ค่อยดีต่อเจ้าหน้าที่ในระดับหนึ่ง เนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ตำรวจและทหารมักจะเข้ามาจับและควบคุมตัวไต่สวนและบาบอในหมู่บ้าน โดยเจ้าหน้าที่มักกล่าวหาว่าไต่สวนและบาบอนั้นอาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่ ซึ่งนายบังไม่พอใจต่อการกระทำของเจ้าหน้าที่เป็นอย่างมาก เนื่องจากบุคคลเหล่านั้นมีความสำคัญต่อคนในหมู่บ้านเป็นอย่างมาก และเชื่อว่าไม่มีทางที่ไต่สวนและบาบอจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับขบวนการก่อความไม่สงบตามข้อกล่าวหาของเจ้าหน้าที่ได้

ความรู้สึกหลังจากเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบ

นายบังรู้สึกเสียใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หากย้อนเวลากลับไปได้จะไม่เชื่อตามคำชักชวนของเพื่อน และความเชื่อไสยศาสตร์ของน้ามนต์และของศักดิ์สิทธิ์ ขณะนี้นายบังเชื่อแล้วว่าไม่ได้มีความศักดิ์สิทธิ์แต่อย่างใด รวมทั้งยังนำความเดือดร้อนมาสู่ครอบครัวโดยภรรยาต้องหาเลี้ยงดูลูกทั้ง 5 คนอย่างลำบากโดยลำพัง

กรณีศึกษาที่ 8

ชื่อ นายไพบวัน (นามสมมุติ)

อายุ 45 ปี

คดี หมิ่นชิงทรัพย์

ถูกจับกุมเมื่อ 3 ธันวาคม 2529

ศาลตัดสิน จำคุก 19 ปี 8 เดือน (ปัจจุบันพ้นโทษแล้ว)

ภูมิหลังของนายไพบวัน

- นายไพบวันเกิดที่ตำบลควนโนรี อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี นับถือศาสนาอิสลาม อาชีพรับจ้างทั่วไป สถานภาพสมรส มีบุตรชาย 1 คน นายไพบวันมีพี่น้องรวมจำนวน 2 คน ตนเองเป็นโตและมีน้องชายอีก 1 คน

- อุปนิสัย จากการสัมภาษณ์นายไพบวัน เป็นคนอหังการดี มีความประนีประนอม อารมณ์ร้อนเป็นครั้ง ซึ่งสามารถทำร้ายร่างกายคนอื่นได้ หากถูกกระตุ้นในลักษณะที่รุนแรง อย่างมากจริง ๆ

- ด้านเศรษฐกิจ ฐานะทางบ้านอยู่ในระดับยากจน โดยนายไพบวันและภรรยาทำอาชีพ รับจ้างกรีดยาง โดยเป็นสวนยางของญาติ รายได้พอกินพอใช้ไปวัน ๆ

- ด้านการศึกษา นายไพบวันจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนที่ควนโนรี อำเภอ โคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เป็นโรงเรียนสายสามัญ และไม่เคยเข้าเรียนที่โรงเรียนสอนศาสนา นายไพบวันเรียนสูงที่สุดในครอบครัว

- ด้านศาสนา เป็นคนที่ไม่เคร่งศาสนามากนัก โดยละหมาดเท่าที่จะทำได้ ไม่เคยดื่ม สุรา ไม่สูบบุหรี่ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด แต่ก็สามารถอยู่ร่วมกับคนศาสนาอื่นได้

- ด้านกิจกรรม

1. กิจกรรมในชุมชน-นายไพบวันเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนเป็นบางครั้งในช่วงงาน เทศกาลสำคัญ เช่น วันรายอ วันเมาลิด ฯลฯ

2. กิจกรรมในกลุ่มเพื่อน-นายไพบวันมีเพื่อนมาก ซึ่งกิจกรรมส่วนใหญ่ก็จะเที่ยว เสเพลไปเรื่อย และไม่ชอบเล่นกีฬา

ความผิดที่นำมาสู่การถูกจับกุม

เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2529 นายไพบวันไปซื้อเสื้อแจ็คเก็ตที่ตลาดนัดใกล้บ้าน และ เจ้าหน้าที่ตำรวจก็เดินเข้ามาจับกุม โดยอ้างว่าตนเองเป็นผู้ก่อเหตุคดีฆ่าชิงทรัพย์ ขณะนั้นพยาน (เป็นน้องสาวของผู้เสียหาย) มาพร้อมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ และได้บอกไปว่านายไพบวันไม่ใช่ผู้ร้าย แต่ตำรวจยังไม่ปักใจเชื่อ จึงพาไปยังสถานีตำรวจ เพื่อต้องการปิดคดีนี้ให้เร็วที่สุด จึงสร้างพยาน เท็จด้วยการกล่าวหาว่านายไพบวันเป็นผู้ฆ่าชิงทรัพย์ ซึ่งแจ็คเก็ตที่ไปซื้อก็ถูกกล่าวหาว่าใส่ไปในวัน ก่อเหตุ และรถจักรยานยนต์ที่เพิ่งซื้อมาใหม่ก็ถูกกล่าวหาว่าซื้อมาเพื่อใช้ก่อเหตุครั้งนี้โดยเฉพาะ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ยังเข้าไปจับกุมเด็กนักเรียนที่โรงเรียนปอเนาะตุยง อำเภอหนองจิก จังหวัด ปัตตานี โดยกล่าวหาว่าเป็นผู้ขโมยรถจักรยานยนต์ไปส่งตนเองยังผู้เสียหาย ซึ่งนายไพบวันไม่รู้จั กับเด็กคนนั้นมาก่อน

ในวันขึ้นศาลพิจารณาคดี พยาน (น้องสาวของผู้ตาย) ไม่ยอมเดินทางไปให้การในชั้นศาล เนื่องจากทราบดีว่านายไพบวันไม่ได้เป็นผู้ก่อเหตุ และกลัวว่าถ้ามาให้การแล้วจะเกิดอันตรายกับ ตนเองและครอบครัว โดยบอกกับเจ้าหน้าที่ว่าพวกแซกดุร้ายกลัวจะโดนแก้แค้นภายหลัง แต่ด้วย

พยานและหลักฐานอย่างอื่นที่เจ้าหน้าที่ตำรวจสร้างขึ้นนั้น จึงทำให้นายไพบวันถูกตัดสินจำคุกเป็นระยะเวลาถึง 19 ปี 8 เดือน

การเข้าสู่ขบวนการก่อความไม่สงบ

นายไพบวันเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบในกลุ่ม BRN เก่า ตั้งแต่อายุ 15 ปี (ปี 2521) โดยการถูกชักชวนจากแกนนำของกลุ่มให้เป็นคนเดินสาร โดยให้ค่าตอบแทนครั้งละ 100-200 บาท ถือว่าเป็นงานสบายและรายได้ดี เอกสารที่ให้ไปส่งเป็นจดหมาย โดยที่ตนเองก็ไม่ทราบว่าเป็นจดหมายมีข้อความอะไร และคนที่รับก็ไม่ได้แสดงตัวให้ทราบด้วย

ในขบวนการก่อความไม่สงบที่นายไพบวันเข้าเป็นแนวร่วมนั้น นายไพบวันเองก็ไม่ทราบว่าใครเป็นใคร ทราบเพียงแต่สมาชิกในแนวระนาบเดียวกัน ก็คือคนที่มาติดต่อตนให้ทำงานนี้ (สมาชิกกลุ่ม BRN) ซึ่งตนเองได้ทำงานให้กับ cut-out (คนกลางในการติดต่อ) คนแรกอยู่ 2-3 ปี และไม่ได้รับการติดต่ออีกเลย จนกระทั่ง cut-out คนที่ 2 ได้เข้ามาชักชวนตนไปฝึกทหารคอมมอนโดในป่า ที่จังหวัดยะลา แต่ตนได้ปฏิเสธไป เนื่องจากไม่ชอบความลำบาก และกลัวได้รับบาดเจ็บ กลัวต้องปะทะกับเจ้าหน้าที่ จึงไม่ได้เข้าฝึกตามคำเชิญชวน

หลังจากนั้น cut-out คนที่ 3 เป็นคนอำเภอโคกโพธิ์ สมาชิก PULO เก่า เห็นว่าตนเองตกงานอยู่ จึงเข้ามาชวน โดยบอกว่ามีงานให้ทำคือ การเอาเสื้อผ้ามือสองมาขายในวันธรรมดาที่สนามหลวง กรุงเทพฯ โดย “ปะแอ” จะหาสินค้ามาจากประเทศมาเลเซียให้ทั้งหมด และมอบหมายงานให้ตนอีกอย่างหนึ่งคือ สืบสภาพโรงแรมในกรุงเทพฯ ที่พวกข้าราชการระดับสูงนิยมเข้าไปใช้บริการ แต่ไม่ทันได้สั่งการ “ปะแอ” ก็ถูกยิงเสียชีวิต ในปี 2527 โดยนายไพบวันเข้าใจว่าสิ่งที่ “ปะแอ” จะมอบหมายให้ตนทำต่อไปนั้น อาจจะให้ตนลอบวางระเบิดในกรุงเทพฯ เช่นเดียวกันกับเหตุการณ์ในปี 2525 กลุ่ม PULO ได้ลอบวางระเบิดที่โรงแรม รถมะลิ ในกรุงเทพฯ หลังจากปี 2527 นายไพบวันได้ประกอบอาชีพรับจ้างทำสวนยางจนกระทั่งถูกจับกุมในคดีฆ่าชิงทรัพย์ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น

การรับรู้/ความรู้เกี่ยวกับขบวนการก่อความไม่สงบและกลุ่มก่อการร้ายต่างชาติ

จากการสัมภาษณ์ นายไพบวันทราบเกี่ยวกับเรื่องขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ กลุ่ม BRN, กลุ่ม PULO นายไพบวันเองก็ทราบว่าญาติของตนเป็นสมาชิกกลุ่ม BRN อย่างน้อย 3 คน

เรื่องของกลุ่มก่อการร้ายต่างชาตินั้น นายไพบวันไม่เคยทราบหรือเคยรู้จักกลุ่มก่อการร้ายต่างชาติ

ทัศนคติต่อหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ก่อนหน้าที่จะถูกจับกุมนายไพบวันรู้สึกไม่พอใจเจ้าหน้าที่ของรัฐอยู่บ้าง เพราะถูกเจ้าหน้าที่กดขี่ คุกคามและเหยียดหยาม โดยคิดว่าสภาพสังคมของคนมุสลิมนั้นต่ำกว่าสังคมอื่น ๆ จึงทำให้ถูกรังแกและเอาเปรียบอยู่เสมอ

ภายหลังถูกจับกุมนายไพบวันยังรู้สึกเกลียดและโกรธแค้นเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นอย่างมาก ที่ยึดเย็ดความผิดที่ตนไม่ได้ก่อขึ้น และในช่วงแรก ๆ นายไพบวันต้องการที่จะล้างแค้นเจ้าหน้าที่ที่ทำกับตนเองเช่นกัน ถ้าในช่วงที่อยู่ระหว่างต่อสู้คดีนั้น สามารถประกันตัวออกไปได้ก็จะไปล้างแค้น แต่ศาลไม่อนุญาตให้ประกันตัวออกไป จึงไม่ได้เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงขึ้น

ความรู้สึกหลังจากเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบ

นายไพบวันไม่ได้รู้สึกมีอุดมการณ์หรือแนวคิดเดียวกับสมาชิกคนอื่น ๆ คิดเพียงแต่เรื่องค่าตอบแทนที่ทำให้ตนสามารถดำเนินชีวิตได้ โดยไม่ต้องทำงานตรากตรำมากนัก แต่หลังจากพ้นโทษมาแล้ว นายไพบวันก็ไม่คิดจะกลับไปเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบอีกเลย

กรณีศึกษาที่ 9

ชื่อ นายบอย (นามสมมุติ)

อายุ 27 ปี

คดี ฆ่าและพยายามฆ่า

ถูกจับกุมเมื่อ ตุลาคม 2549 ที่จังหวัดนราธิวาส

ศาลตัดสิน จำคุกตลอดชีวิต

ภูมิหลังของนายบอย

- นายบอยเกิดที่ตำบลปะแต อำเภอยะหา จังหวัดยะลา นับถือศาสนาอิสลาม อาชีพนักศึกษา สถานภาพโสด นายบอยมีพี่น้องรวมจำนวน 4 คน โดยตนเป็นคนที่ 2 มีพี่สาว 1 คนและน้องสาวอีก 2 คน

- อุปนิสัย จากการสัมภาษณ์และสังเกตบุคลิกภาพของนายบอย เป็นคนอหังการดี พูดเก่ง

- ด้านเศรษฐกิจ ฐานะทางบ้านอยู่ในระดับปานกลาง บิดามารดาประกอบอาชีพทำสวนยาง และสวนลองกอง ซึ่งเป็นสวนของครอบครัว รายได้ประมาณเดือนละ 20,000 บาท

- ด้านการศึกษา นายบอยจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนบ้านปะแต และศึกษาต่อที่โรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ จังหวัดยะลา เป็นโรงเรียนสอนศาสนา เรียนจนถึงชั้น 14 และกำลังจะจบชั้น 15 (เทียบเท่าปริญญาตรี) แต่ถูกจับกุมก่อนจึงทำให้ไม่ได้ศึกษาต่อจนจบ ระหว่างที่ศึกษาอยู่นั้น นายบอยได้เข้าบ้านเช่า อยู่บริเวณหน้าโรงเรียนกับญาติอีก 2 คน พี่สาว เรียนสูงที่สุดในบ้าน โดยจบจากวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

- ด้านศาสนา เป็นคนไม่เคร่งศาสนามากนัก โดยละหมาดให้ครบวันละ 5 ครั้ง ไม่เคยดื่มสุรา ไม่สูบบุหรี่ ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด แต่ก็สามารถอยู่ร่วมกับคนศาสนาอื่นได้

- ด้านกิจกรรม

1. กิจกรรมในชุมชน-นายบอยมักจะเข้ากิจกรรมในชุมชนเกือบทุกครั้ง เนื่องจากบิดาเป็นโต๊ะอิหม่าม และจะเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ และช่วงเทศกาลสำคัญ เช่น วันรายอ วันเมาลิด ฯลฯ อยู่เสมอ

2. กิจกรรมในกลุ่มเพื่อน-นายบอยมีเพื่อนสนิทอยู่ 2-3 คน กิจกรรมที่ชอบก็คือ เล่นฟุตบอล เตะตะกร้อ เทียวทะเล ว่ายน้ำ และนั่งตามร้านน้ำชา

ความผิดที่นำมาสู่การถูกจับกุม

นายบอยถูกจับกุมเมื่อเดือนตุลาคม 2549 ในข้อหาฆ่าและพยายามฆ่า เจ้าหน้าที่ อปพร. ที่ตลาดเก่าในเมืองยะลา ซึ่งมีผู้บาดเจ็บ 1 คน และเสียชีวิต 2 คน เป็นเหตุการณ์ที่เกิดเมื่อเดือนธันวาคม 2548 ที่บริเวณหน้าร้านน้ำชา ซอย 5 หน้าโรงเรียนธรรมวิทยามูลนิธิ

การเข้าสู่กระบวนการก่อความไม่สงบ

นายบอยถูกชักชวนให้เข้าร่วมขบวนการโดยมีเรื่องของเชื้อชาติ ศาสนา โดยนายบอยได้กล่าวถึงเรื่องการชุมนุมปะละ (พิธีสาบานตน) ว่าสามารถทำการชุมนุมปะละได้ทั้งเรื่องที่ดีและไม่ดี ซึ่งจะทำให้พิธีต่อไปเมื่อต้องการให้ชีวิตตนเองอยู่รอด และเพื่อศาสนาของตน ซึ่งนายบอยกล่าวว่า ตนเองก็เคยทำการชุมนุมปะละกับเพื่อนเหมือนกัน แต่เป็นเรื่องของการตั้งใจเรียนหนังสือให้สำเร็จด้วยกัน ในพิธีของการชุมนุมปะละนั้น นายบอยกล่าวว่าจะต้องทำพิธีต่อหน้าโต๊ะอิหม่ามและ คัมภีร์อัลกุรอาน

นอกจากนี้นายบอยได้อธิบายถึงการทำญิฮาด ซึ่งเป็นเรื่องที่กำหนดในหลักศาสนาไว้ในคัมภีร์อัลกุรอาน ว่าหมายถึง การรบ โดยถ้าถูกใครข่มเหง รังแก ก็จะทำญิฮาด โดยจะต้องทำเป็นกลุ่ม มีจำนวนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยไม่ต้องประกาศให้ใครทราบว่าจะทำการสู้รบ และต้องไม่ให้ใครเดือดร้อน ในมุมมองของนายบอยมองว่าการทำญิฮาดเป็นเรื่องที่ทำเพื่อส่วนรวมและเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ในกรณีที่มีคนมาชวนให้ไปทำญิฮาดก็ต้องไปเข้าร่วมด้วย ถ้าไม่ไปจะถือว่าบาป

นายบอยกล่าวต่ออีกว่าก่อนที่จะไปร่วมก็ต้องพิจารณาให้ดีก่อนว่าสามารถต่อสู้ได้หรือไม่ แต่ถ้ามีอาวุธหรือกำลังที่จะสามารถรบชนะได้ก็ต้องไปร่วม

จากการสัมภาษณ์นายบอยแสดงความคิดเห็นว่า สาเหตุที่ผู้ก่อความไม่สงบตัดสินใจเข้าร่วมขบวนการมาจากหลาย ๆ สาเหตุด้วยกัน เช่น เพื่อต้องการแบ่งแยกดินแดนรัฐปัตตานี เรื่องของศาสนา เรื่องของอิทธิพลทางการเมือง และเรื่องยาเสพติด ที่ล้วนแต่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การรับรู้/ความรู้เกี่ยวกับขบวนการก่อความไม่สงบและกลุ่มก่อการร้ายต่างชาติ

นายบอยทราบเกี่ยวกับขบวนการก่อความไม่สงบ และเชื่อว่าจะสามารถแบ่งแยกดินแดนรัฐปัตตานีได้ หากขบวนการมีอาวุธที่ครบครัน นอกจากนี้นายบอยได้กล่าวถึงเรื่องนิกายศาสนาว่าในหมู่บ้านของตนมีแต่นิกายสุนหนี่ แต่ปัจจุบันกลับมีกลุ่มแนวคิดใหม่ขึ้นมาเรียกว่า “วฮาบี” นำเข้ามาโดย ดร.อิสมาแอลลูตฟี จะปากียา อธิการบดีวิทยาลัยอิสลามยะลา ทั้งสองนิกายศาสนานั้นแตกต่างกันตรงที่ความศรัทธา กลุ่ม “วฮาบี” ที่นำเข้ามาโดย ดร.ลูตฟี นั้นจะส่งนักเรียนไปเรียนที่ต่างประเทศ เช่น เมืองมะดีนะ ซาอุดีอาระเบีย อียิปต์ กลุ่ม “วฮาบี” นี้เข้ามาอยู่ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้โดยไม่ได้มีความขัดแย้งกับกลุ่มเดิมที่เคยมีอยู่

นายบอยทราบอีกว่า ทางรัฐบาลนั้นจะร่วมมือกับ ดร.ลูตฟี โดยให้กลุ่ม “วฮาบี” เข้าร่วมแก้ไขปัญหสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งนายบอยมองว่าไม่มีมีทางเป็นไปได้ เนื่องจากมีคนศรัทธาในกลุ่ม “วฮาบี” เพียงร้อยละ 10 เท่านั้นเอง ทั้งนี้นายบอยสันนิษฐานว่ากลุ่ม “วฮาบี” นี้อาจเกี่ยวข้องกับกลุ่ม JI ด้วย เนื่องจากจากการให้ทุนเด็กนักเรียนไปศึกษาต่างประเทศ อาจมี นายยะฮ์อินแอบแฝงไปด้วย

ทัศนคติต่อหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

นายบอยคิดว่าเหตุการณ์ความไม่สงบในปัจจุบันนี้ เกิดจากการสร้างสถานการณ์ของเจ้าหน้าที่ส่วนหนึ่งด้วย ตนเองเชื่อว่าเจ้าหน้าที่ที่เป็นคนรังแกและทำร้ายประชาชนอยู่เสมอ จึงทำให้ชาวบ้านนั้นเกิดความกดดัน ต้องจับอาวุธลุกขึ้นสู้กับเจ้าหน้าที่และเป็นโจรเสียเอง

ความรู้สึกหลังจากเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบ

นายบอยเชื่อว่ากลุ่มก่อความไม่สงบในพื้นที่จะสามารถแบ่งแยกดินแดนรัฐปัตตานีได้ หากขบวนการมีอาวุธและกำลังที่พร้อม เพราะจากปัจจุบันที่เป็นอยู่นั้นไม่มีทางสามารถแบ่งแยกดินแดนได้แน่นอน

กรณีศึกษาที่ 10

ชื่อ นายโชค (นามสมมุติ)
 อายุ 47 ปี
 คดี ชำคนตาย และพ.ร.บ.อาวุธปืน

ถูกจับกุมเมื่อ เมษายน 2531

ศาลตัดสิน ประหารชีวิต ลดโทษเหลือจำคุก 40 ปี

ภูมิหลังของนายโชค

- นายโชคเกิดที่อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี นับถือศาสนาอิสลาม อาชีพรับจ้างทั่วไป สถานภาพสมรส นายโชคมีพี่น้องรวมจำนวน 7 คน โดยตนเป็นโต มีน้องชาย 2 คนและน้องสาวอีก 4 คน

- อุปนิสัย นายโชคเป็นคนใจเย็น เลือดเย็น มีนิสัยกล้าได้กล้าเสีย พุดจริงทำจริง เลือกที่จะใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหา เป็นคนซื่อตรงซื่อสัตย์ มีวินัย เป็นคนชอบเก็บตัว

- ด้านเศรษฐกิจ ฐานะทางบ้านอยู่ในระดับยากจน ปัจจุบันมารดายังมีชีวิตอยู่ โดยทางบ้านประกอบอาชีพทำนา ทำสวนยาง และรับจ้างทั่วไป รายได้พอกินพอใช้ไปวัน ๆ

- ด้านการศึกษา นายโชคจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนบ้านห้วยน้ำเค็ม จังหวัดปัตตานี เป็นโรงเรียนสายสามัญ และไม่เคยเข้าเรียนที่โรงเรียนสอนศาสนา

- ด้านศาสนา เป็นคนที่ไม่เคร่งศาสนามากนัก โดยละหมาดให้ครบวันละ 5 ครั้ง ไม่เคยดื่มสุรา ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด และสูบบุหรี่

- ด้านกิจกรรม

1. กิจกรรมในชุมชน-นายโชคเข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชนบางครั้งในช่วงงานเทศกาลสำคัญ เช่น วันรายอ วันเมาลิด ฯลฯ

2. กิจกรรมในกลุ่มเพื่อน-นายโชคมีเพื่อนไม่มาก เนื่องจากเป็นคนชอบเก็บตัวไม่ค่อยยุ่งเกี่ยวกับใคร มีกิจกรรมที่ชอบได้แก่ กีฬาฟุตบอล ตะกร้อ เป็นต้น

ความผิดที่นำมาสู่การถูกจับกุม

เมื่อ เมษายน 2531 เจ้าหน้าที่ตำรวจได้เข้าค้นที่พักของนายโชค เป็นที่พักชั่วคราว โดยพบอาวุธปืนจำนวนไม่มาก และถูกดำเนินคดี พ.ร.บ.อาวุธปืน เป็นการครอบครองอาวุธปืนโดยไม่ได้รับอนุญาต และโดนคดีชำคนตาย ที่เป็นเหตุมาจากเรื่องส่วนตัวและการก่อความไม่สงบในพื้นที่ ชำคนมาแล้วประมาณ 50 คน ผู้เสียหายส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชาย โดยใช้วิธีการยิงด้วย

อาวุธปืนในระยะประชิด ซึ่งผู้เสียหายส่วนใหญ่จะเป็นฝ่ายตรงข้ามกลุ่มก่อความไม่สงบของตน หรือศัตรูของเจ้านายตนเอง หลังการก่อเหตุแต่ละครั้งนายโชคมักก่อเหตุด้วยความเลียดเย็น และเดินออกจากที่เกิดเหตุเหมือนคนปกติ ซึ่งนายโชคกล่าวว่าไม่เคยคิดจะหลบหนีเพราะมั่นใจว่าไม่มีใครกล้าจับกุมหรือแก้แค้นตนเองได้

การเข้าสู่ขบวนการก่อความไม่สงบ

นายโชคเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบ โดยการถูกชักชวนจากหัวหน้าที่ตนทำงานอยู่ด้วยให้เข้าร่วมกับกลุ่ม BRN เมื่อปี 2523 ซึ่งนายโชคเต็มใจที่จะเข้าร่วมขบวนการโดยถูกหัวหน้าหลอกลวงว่า หากสามารถแบ่งแยกดินแดนรัฐปัตตานีได้สำเร็จ จะทำให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีฐานะที่ดีขึ้น มีสภาพบรรดาศักดิ์ที่สูงขึ้น ในขณะที่อยู่ในกลุ่มขบวนการก่อความไม่สงบ นายโชค มีตำแหน่งเป็นผู้บังคับบัญชากลุ่มกำลัง เป็นฝ่ายทหาร โดยมีลูกน้องประมาณ 4-5 คน ได้รับค่าตอบแทนเป็นจำนวนเงินไม่มาก ไม่มีค่าจ้างรายเดือน

แต่หลังจากถูกจับกุมและอยู่ในระหว่างฟ้องร้องนั้นทำให้นายโชคเห็นว่าอุดมการณ์ที่หัวหน้าเคยพูดไว้ไม่มีทางเป็นไปได้ และทำให้ตนต้องตกอยู่ในสภาพอย่างที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ โดยที่ไม่มีใครมาเยี่ยมตนเองเลย

การรับรู้/ความรู้เกี่ยวกับขบวนการก่อความไม่สงบและกลุ่มก่อการร้ายต่างชาติ

นายโชค ทราบเกี่ยวกับขบวนการก่อความไม่สงบเป็นอย่างดี เพราะนอกจากตนเองที่เป็นสมาชิกของกลุ่มแล้ว มารดา น้องสาว และน้องเขย (ลูกน้องของนายโชค) ก็ยังเป็นสมาชิกของขบวนการก่อความไม่สงบกลุ่มเดียวกันอีกด้วย ส่วนใหญ่แล้วคนในหมู่บ้านก็ล้วนแต่เป็นสมาชิกของขบวนการทั้งนั้น เนื่องมาจากสภาพแวดล้อมที่บังคับให้เข้าร่วม รวมทั้งยังมีแรงกระตุ้นที่เกิดจากความไม่เป็นธรรมในสังคม ทำให้คนในหมู่บ้านส่วนใหญ่ตัดสินใจเด็ดขาดที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มก่อความไม่สงบโดยอัตโนมัติ

เรื่องกลุ่มก่อการร้ายต่างชาตินั้น นายโชครู้จักกลุ่ม PLO เป็นองค์กรปลดปล่อยปาเลสไตน์ สามารถรับรู้ได้เพราะกลุ่มก่อความไม่สงบของตนนั้นส่งคนไปฝึกในตะวันออกกลาง และมีคนที่มาจากอินโดนีเซียเข้ามาฝึกให้กับสมาชิกของกลุ่ม บริเวณแถบชายแดนไทย-มาเลเซีย

ทัศนคติต่อหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

นายโชครู้สึกเกลียดชังเจ้าหน้าที่อยู่ส่วนหนึ่ง เพราะเนื่องมาจากถูกเจ้าหน้าที่กลั่นแกล้ง คุกคาม เหยียดหยาม ไม่มีความเป็นธรรมในสังคมมาโดยตลอดแล้ว ซึ่งคนในหมู่บ้านก็รู้สึกเช่นเดียวกัน และในช่วงที่อยู่ระหว่างการสอบสวน นายโชคถูกเจ้าหน้าที่ใช้วิธีการที่ดูถูก

เหยียดหยามเป็นอย่างมาก แต่ด้วยความเป็นคนเก็บอารมณ์ จึงไม่ได้แสดงออกให้เจ้าหน้าที่เห็นว่าตนเองโกรธแค้นมากเพียงใด

ความรู้สึกหลังจากเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบ

นายโชคตัดสินใจเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบโดยมีอุดมการณ์ที่หวังว่าจะแบ่งแยกดินแดนเป็นรัฐปัตตานี และสืบทอดอุดมการณ์เหล่านั้นมาโดยตลอด ทุกครั้งที่หัวหน้าสั่งงาน นายโชคก็จะไปทำงานตามภารกิจและหน้าที่ของตนเอง และรอวันเวลาที่จะแบ่งแยกดินแดนตามความตั้งใจตั้งแต่แรกที่ตัดสินใจเข้าร่วมในขบวนการก่อความไม่สงบ

ส่วนที่ 2 การอภิปรายผลการศึกษา

1. เมื่อพิจารณาจากกลุ่มตัวอย่างที่ตัดสินใจเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ส่วนใหญ่เกิดจากความรู้สึกต่อเจ้าหน้าที่ในแง่ลบ ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างกรณีศึกษาที่ 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9 และ 10 จากการถูกจับกุมและถูกดำเนินคดีตามขั้นตอนกระบวนการยุติธรรม ยิ่งทำให้รู้สึกไม่ดีต่อเจ้าหน้าที่มากยิ่งขึ้น ด้วยพฤติกรรมจากการถูกเหยียดหยาม และถูกเจ้าหน้าที่รังแก เอาัดเอาเปรียบ ไม่มีความยุติธรรมในสังคมมุสลิมตัดสินใจเข้าร่วม เพราะคิดว่าหากไม่ลุกขึ้นมาต่อสู้หรือตอบโต้กับเจ้าหน้าที่บ้างก็จะทำให้ถูกรังแกอย่างนี้ไปอีกเรื่อย ๆ เป็นเหตุผลที่สามารถวิเคราะห์ได้จากทฤษฎีไร้ระเบียบ ซึ่งอธิบายถึงสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมจาก โครงสร้างทางสังคมเป็นแรงกดดันที่ทำให้คนฝ่าฝืนระเบียบของสังคม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างนั้นก็เห็นว่าสังคมของคนมุสลิมเป็นสังคมที่ต่ำต้อยและแตกต่างจากสังคมอื่น ๆ ที่เป็นอยู่ในสังคมไทย จึงทำให้คนเหล่านี้เกิดความกดดัน และกระตุ้นให้เกิดการละเมิดกฎหมาย ข้อบังคับของสังคม ซึ่งก็คือสภาวะไร้กฎเกณฑ์ (Anomie) หรือเป็นสภาพไร้บรรทัดฐานหรือไร้กฎหมาย โดยไม่สนใจว่าสิ่งที่ตนทำนั้นจะถูกหรือผิด ขอเพียงให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตนต้องการเป็นอันใช้ได้ นอกจากนั้น ตามทฤษฎีความไม่เป็นระเบียบในสังคมถือว่าสังคมที่ไม่สามารถจะควบคุมสมาชิกของสังคมให้ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนที่วางไว้ โดยทั่วไปทุกสังคมมักจะวางกฎเกณฑ์หรือบรรทัดฐานบางอย่างให้สมาชิกที่มาอยู่ร่วมกันได้ใช้เป็นแนวทางในการร่วมกันอย่างมีระเบียบ แต่หากสมาชิกในสังคมไม่สามารถปฏิบัติตามได้เท่ากับว่ากฎเกณฑ์เหล่านั้นล้มเหลว ในกรณีความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็เช่นเดียวกัน สาเหตุของความเสียระเบียบของสังคมมาจากความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชนในพื้นที่ทำให้คนในพื้นที่ไม่สนใจที่จะทำตามระเบียบจนนำไปสู่การกระทำความผิด และสังคมเองก็รู้สึก

ได้ถึงแรงกระทบจากความไร้ระเบียบนั้น กรณีศึกษาที่กล่าวมาข้างต้นนั้นสามารถวิเคราะห์ได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีปัจจัยด้านความขัดแย้งกับเจ้าหน้าที่ของรัฐผลักดันให้เกิดการตัดสินใจเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบ

ทั้งนี้ในกรณีศึกษาที่ 4 และ 8 สามารถวิเคราะห์ได้ว่ากลุ่มตัวอย่างไม่ได้เข้าร่วม เพราะอุดมการณ์ในการแบ่งแยกดินแดน แต่เข้าร่วมเพราะปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ โดยวิเคราะห์จากทฤษฎีแรงจูงใจ ที่เป็นการต้องการของมนุษย์ ซึ่งหมายถึง เงินและค่าตอบแทนจากการร่วมงาน จึงทำให้กรณีศึกษาที่ 4 ตัดสินใจร่วมค้ายาเสพติดกับขบวนการก่อความไม่สงบ และกรณีศึกษาที่ 8 ตัดสินใจเป็นคนเดินสารให้ขบวนการก่อความไม่สงบ ซึ่งเป็นงานที่สบายและได้เงินเป็นค่าตอบแทน แม้จะไม่มากมายหรือผิดกฎหมายก็ตาม ทั้ง 2 กรณี ไม่ได้สนใจเรื่องการแบ่งแยกดินแดนแต่อย่างใด และไม่ได้สนใจว่ากลุ่มที่ตนเข้าร่วมขบวนการด้วยนั้นจะมีอุดมการณ์อย่างไร

2. ในกรณีศึกษาที่ 1, 2, 3, 5, 6, 7, 9 และ 10 นั้น เป็นกลุ่มตัวอย่างที่กระทำผิดส่วนใหญ่จะศึกษาในสายสามัญและสายศาสนาควบคู่ไปด้วย ซึ่งจะเน้นในสายศาสนามากกว่า โดยเกิดจากการเรียนรู้ค่านิยมและทัศนคติที่ผิด ๆ รวมทั้งเกิดจากการถ่ายทอดพฤติกรรมที่ผิดจากบรรพบุรุษของสังคมที่เชื่อว่า การต่อสู้กับคนที่มารังแกซึ่งในพื้นที่ก็คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐ แม้กระทั่งการตายในสนามรบก็จะทำให้เกิดบุญกุศลและส่งผลให้ได้ขึ้นสวรรค์ โดยมีการเรียนรู้ และถ่ายทอดกันเองในขบวนการก่อความไม่สงบ ซึ่งเริ่มตั้งแต่การถูกชักชวนให้เข้าร่วมขบวนการฯ ทำพิธีสาบานตน ปลุกฝังจิตสำนึก ฝึกฝนร่างกาย และทดสอบความกล้าหาญด้วยการปฏิบัติการจริง ตามทฤษฎีความแตกต่างในการคบค้าสมาคม (Differential Association Theory) อธิบายได้ว่า ความแตกต่างในการคบค้าสมาคมนั้นมีการเรียนรู้ค่านิยม ทัศนคติ และกลวิธีเทคนิคที่โน้มน้าวให้กระทำความผิดในที่สุดจะมีพฤติกรรมและบุคลิกภาพเป็นคนที่เห็นว่าการกระทำความผิดเป็นของธรรมดา อาจแปรเปลี่ยนไปตามความถี่ช่วงเวลา ความรุนแรง และเป็นความสัมพันธ์โดยตรงเป็นเหตุเป็นผลในด้านความเข้มข้น หมายถึง แบบแผนของการก่อความไม่สงบนั้นเป็นที่ยกย่องมากน้อยเพียงใดของกลุ่มตัวอย่าง กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างนั้นมีความรู้สึกนิยมพอใจแบบแผนของการกระทำความผิดถ้ามีมาก โอกาสที่ผู้นั้นก็จะยอมรับและปฏิบัติตามได้ง่าย ทำให้พฤติกรรมที่ควรปฏิบัติไปในทางที่ถูกต้องตามบรรพบุรุษของสังคมนั้น ถูกเบี่ยงเบนออกไป ดังจะพบได้ว่าเมื่อคนในครอบครัว, ญาติ, เพื่อน หรือคนรู้จักที่เป็นแกนนำ สมาชิกหรือแนวร่วมของขบวนการก่อความไม่สงบอยู่แล้ว จึงส่งผลให้คนเหล่านี้ตัดสินใจที่จะเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบ

จากกลุ่มตัวอย่าง กรณีศึกษาที่ 1, 2, 3, 6, 7 และ 10 เป็นสมาชิกที่มีหน้าที่ในการลงมือก่อเหตุโดยใช้วิธีการรุนแรงต่าง ๆ เช่น ยิงด้วยอาวุธปืน ฟันด้วยมีด เป็นต้น เห็นได้ว่า

คนเหล่านี้นิยมใช้ความรุนแรงในการตัดสินแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ในกรณีศึกษาที่ 1 และ 7 นั้น โดยพื้นฐานแล้วไม่ได้เป็นคนที่ก้าวร้าว แต่ถูกชักชวนให้เข้าร่วมก่อเหตุโดยการให้ดื่มน้ำมนต์ ศักดิ์สิทธิ์ที่เชื่อว่าจะไม่มีใครสามารถทำร้ายร่างกายได้ จึงทำให้เกิดความกล้าที่จะลงมือก่อเหตุได้ โดยไม่รู้ตัว แต่ในกรณีศึกษาที่ 2, 3, 6 และ 10 นั้นเป็นคนที่ลงมือก่อเหตุด้วยตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งสิ่งศักดิ์สิทธิ์ แต่ใช้เพียงความกล้าและความเคียดแค้นเจ้าหน้าที่ และความต้องการแบ่งแยกดินแดน โดยเฉพาะในกรณีที่ 2 ที่เติบโตมาท่ามกลางความรุนแรงใน หมู่บ้านที่มีแต่กลุ่มอิทธิพล อีกทั้งบิดาก็สอนให้ใช้วิธีการรุนแรงตั้งแต่วัยเด็กนั้น โดยวิเคราะห์จากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม และเลียนแบบ จากพฤติกรรมตัวแบบ ซึ่งก็คือ บิดาของตนนั่นเอง

3. ในส่วนของการรับรู้การก่อความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 9 ราย ทราบว่ามีขบวนการก่อความไม่สงบในพื้นที่ โดยส่วนใหญ่จะมีเพื่อนคนรู้จัก หรือญาติ เป็นแกนนำ สมาชิกหรือแนวร่วมอยู่ในกลุ่มขบวนการก่อความไม่สงบอยู่แล้ว แต่ด้วยสถานการณ์บังคับให้พาไป จึงทำให้ทราบและรับรู้เกี่ยวกับขบวนการก่อความไม่สงบ โดยไม่ได้ตั้งใจ และในด้านการรับรู้ / อิทธิพลของกลุ่มก่อการร้ายต่างชาตินั้น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ นั้น พบทราบจากสื่อต่าง ๆ ทั่วไป แต่มีเพียง 2 รายที่ทราบและรู้รายละเอียดส่วนหนึ่งได้แก่ กรณีศึกษาที่ 9 คาดว่ามุสลิมกลุ่มวาฮาบี อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่ม JI โดยการให้ทุนการศึกษาแก่นักเรียนไปศึกษาต่อที่ต่างประเทศ จากการค้นคว้าข้อมูลเอกสารเพิ่มเติมพบว่า วาฮาบีเป็นกลุ่มแนวคิดใหม่ที่แยกออกมาจากนิกายสุนหนี่ ชาวมุสลิมถือว่าเป็นคณะใหม่ ซึ่งยังไม่แพร่หลายในไทย ส่วนมากผู้ที่นับถือวาฮาบีจะอยู่ในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ วาฮาบีเข้ามาสู่ประเทศไทยเมื่อประมาณ 20 ปีที่ผ่านมาโดยนักวิชาการและนักการศาสนาได้เปิดการสอนและเผยแพร่ศาสนาอิสลามตามแนวคิดวาฮาบี โดยได้รับการสนับสนุนจากประเทศซาอุดีอาระเบีย ทุนการศึกษาต่อนั้นก็มักจะให้เดินทางไปเรียนในประเทศซาอุดีอาระเบีย หรือประเทศต่าง ๆ ในตะวันออกกลาง นอกจากนั้น กลุ่มวาฮาบียังถูกต่อต้านและขัดแย้งกับนิกายชีอะห์และนิกายสุนหนี่อีกด้วย ด้วยสาเหตุนี้เองจึงทำให้มีกระแสข่าวโจมตีว่ากลุ่มวาฮาบีนั้นมีส่วนเกี่ยวข้องกับกลุ่มก่อการร้ายต่างชาติ และทำให้หลายฝ่ายมองว่าเหตุการณ์ความไม่สงบในภาคใต้ อาจเกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายต่างชาติ แต่ในกรณีศึกษาที่ 10 อ้างว่าทราบเรื่องกลุ่ม PLO ซึ่งเป็นองค์กรแบ่งแยกดินแดนปาเลสไตน์ ทราบว่าทางกลุ่ม BRN จะส่งสมาชิกให้เดินทางไปศึกษาและฝึกฝนการปฏิบัติการที่ประเทศแถบตะวันออกกลาง เป็นต้น

ทั้งนี้สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ปัจจัยจากอิทธิพลของกลุ่มก่อการร้ายต่างชาตินั้นไม่ได้มีผลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบโดยตรง เพราะเท่าที่ผ่านมากลุ่มก่อการร้ายก็ไม่ได้เข้ามาก่อเหตุร้ายในไทยหรือให้การสนับสนุนขบวนการก่อเหตุความไม่สงบอย่างชัดเจน แต่ในทางอ้อมพบว่า เหตุการณ์ร้ายแรงที่เคยเกิดขึ้นในต่างประเทศนั้นอาจมีผลทำให้ขบวนการก่อความไม่สงบในไทยเกิดการเลียนแบบพฤติกรรมของกลุ่มคนเหล่านี้ด้วยการเรียนรู้ วิธีการในการก่อเหตุว่าควรจะใช้วิธีใดที่จะทำให้เกิดความรุนแรงและความสูญเสียมากที่สุด โดยเรียนรู้ผ่านจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต สิ่งพิมพ์ ฯลฯ อีกทั้งมีการส่งสมาชิกในกลุ่มเข้าไปหาความรู้ ฝึกฝน วิธีการก่อเหตุต่าง ๆ ในแถบประเทศที่มีอุดมการณ์คล้าย ๆ กัน เช่น ประเทศทางตะวันออกกลาง ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศมาเลเซีย เป็นต้น แล้วกลับมาเผยแพร่ความรู้ และชักชวนให้คนรุ่นใหม่เข้ามาร่วมขบวนการต่อไป

ปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ นั้น สามารถสรุปได้ว่ามีหลายปัจจัยที่เป็นตัวกระตุ้นและส่งผลให้คนในพื้นที่ตัดสินใจเข้าร่วมขบวนการก่อความไม่สงบ และก่อเหตุอาชญากรรมอย่างที่เป็นอยู่ปัจจุบันนี้ โดยต้องศึกษาถึงสาเหตุแท้จริงของผู้กระทำความผิด คดีความมั่นคงและหาแนวทางแก้ไข เพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุที่แท้จริง รวมทั้งควรมีการแก้ไข ผู้กระทำความผิดด้วยการให้ความรู้ให้การศึกษาที่ถูกต้อง และให้โอกาสในการกลับคืนสู่สังคมได้ โดยไม่ถูกตราหน้าว่าเป็นกบฏ โจรก่อการร้ายหรือเป็นคนชั่วๆ ซึ่งจะเป็นการซ้ำเติมความรู้สึกให้รุนแรงยิ่งขึ้นไปอีก จึงต้องนำชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหานี้ เพราะปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ใช่เรื่องของใครคนใดคนหนึ่ง แต่เป็นหน้าที่ของคนทุกคนในสังคมที่ต้องร่วมมือร่วมใจกันแก้ปัญหานี้ให้คลี่คลายไปจากสังคม แม้ว่าจะใช้เวลายาวนานเท่าไรก็ตาม